

FORSVARSBYGG

20 **22**

ÅRSRAPPORT

UBÅTEN TRENGER EN HAVN

Vi leverer bygg og anlegg til Forsvaret
i hele landet – i fred, krise og krig

FORSVARSBYGG

Vi bygger forsvarsevne hver dag

1

LEDERS BERETNING	4
------------------	---

2

INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG TALL	8
--	---

De store tallene	10
Fordeling av eiendomsmassen	11
Forsvarsbyggs samfunnsoppdrag	12
Organisasjon og ledelse	12
Samarbeid med andre	13
Målene våre	13
Nøkkeltall	13
Organisasjonen	14
Forsvarssektoren	15

3

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER	16
------------------------------------	----

Samlet vurdering	18
Forsvarsbyggs målbilde	19
Mål R1 Et beredskapsklart Forsvarsbygg	20
Mål R2 Fremskaffelse av bærekraftig EBA	20
Mål R3 Målrettet og god forvaltning av forsvarssektorens EBA	22
Mål R4 Profesjonell og helhetlig rådgivning	23
Redegjørelse for ressursbruk	26
Virksomhetens bemanningssituasjon	27
Totale kostnader	28

VEDLEGG TIL ÅRSRAPPORT

- Redegjørelse for likestilling og mangfold
- Miljørapport

4

STYRING OG KONTROLL	30
---------------------	----

Overordnet vurdering av styring og kontroll	33
Mål- og resultatstyring	33
Risikostyring og internkontroll	33
Riksrevisjonen	34
Kultur og integritetsbygging	34
Porteføljestyling	34
Digitalisering	35
Sikkerhet og beredskap	35
Personvern og informasjonssikkerhet	35
Innsats mot arbeidslivskriminalitet	36

5

FRAMTIDSUTSIKTER	38
------------------	----

Mål R1 Et beredskapsklart Forsvarsbygg	40
Mål R2 Fremskaffelse av bærekraftig EBA	42
Mål R3 Målrettet og god forvaltning av forsvarssektorens EBA	43
Mål R4 Profesjonell og helhetlig rådgivning	45

6

ÅRSREGNSKAP	46
-------------	----

Ledelseskommentar til årsregnskapet	48
Prinsippnote til årsregnskapet	50

1

KAPITTEL 1

Leders beretning

Vi har sørget for gode leveranser
til Forsvaret og bidratt til
bærekraftige og kosteffektive
leveranser som understøtter
forsvarssektorens behov.

Forsvarsbygg har levert akseptable resultater i samhandling med Forsvaret og styrket evnen til forsvar og viljen til beredskap.

Russlands invasjon av Ukraina har gitt varige endringer i situasjonsbildet for norsk sikkerhets- og forsvarspolitik. Vi har prioritert de riktige oppgavene for å bidra til styrket forsvar, og vilje til beredskap. Sammen med Forsvaret har vi prioritert ressursene inn mot eiendom, bygg og anlegg som gir styrket operativ evne og økt innsatsen for å gjøre Forsvarsbygg tilstrekkelig beredskapsklar. I tillegg har vi intensivert rådgivningen om hvordan eiendom, bygg og anlegg kan brukes som ressurs i forsvaret av Norge. Dette gjelder særlig i arbeidet med fagmilitært råd (FMR), som vil være et sentralt innspill til regjeringens arbeid med ny langtidsplan for forsvarssektoren. Disse prioriteringene vil være førende for planleggingen og styringen av virksomheten i den resterende delen av langtidsperioden og dersom det oppstår knapphet på kapasitet, kompetanse eller andre ressurser.

Eiendom, bygg og anlegg for god beredskap og økt operativ evne

I 2022 har Forsvarsbygg levert effektive og operative eiendommer, bygg og anlegg til Forsvaret i tråd med forsvarssektorens behov. Det har likevel vært utfordringer med å holde fremdriften i enkelte viktige utbyggingsprosjekter, og vi må bli enda bedre til å utnytte investeringsrammen fullt ut. Vi har lyktes med å drive planmessig og effektivt vedlikehold av forsvarssektorens eiendom, bygg og anlegg med tildelte midler.

Forsvarsbygg har videreutviklet operativt planverk i samvirke med øvrige aktører i forsvarssektoren. Vår deltakelse i Cold Response 2022 og nasjonale beredskapsøvelser har økt Forsvarsbyggs evne til å samarbeide og understøtte Forsvaret i krise og krig. Vi har også lagt til rette for allmenn verneplikt og økt kvaliteten på boforholdene for over 700 menige og befal. I 2023 vil vi videreutvikle det tette samarbeidet med forsvarssektoren og totalforsvaret for å understøtte beredskaps- og totalforsvarsevnen.

Utvikling og verdibevaring av eiendomsporteføljen

Med nesten 13 000 bygg og anlegg spredt over hele landet, forvalter vi Norges største offentlige eiendomsportefølje. I 2022 gjennomførte vi vedlikehold for 769 millioner kroner. Det er en utfordring å opprettholde tilstandsgraden på forsvarssektorens samlede bygningsmasse på grunn av et økende vedlikeholdsetterslep. Vi prioriterer vedlikeholdstiltak som støtter Forsvarets fremtidige basestruktur og som har stor betydning for forsvarssektorens operative evne og beredskap.

Forsvarsbygg har vurdert hvilke tilstandsgrader som bør stilles for de ulike byggkategoriene som grunnlag for fastsettelse av fremtidig ambisjonsnivå for tilstandsgrader. Analysen viser at det bør bygges videre på dagens strategi for verdibevaring.

I 2022 solgte vi forsvarseiendommer for 196 millioner kroner som Forsvaret ikke lenger har behov for. Salgsinntektene består primært av salg av Mågerø leir, Åsegarden leir og den gamle befalsskolen i Trondheim. Forsvarssektoren har fortsatt behov for å avhende betydelig eiendom, bygg og anlegg de neste årene for å bidra til å finansiere forsvarsstrukturen i langtidsperioden. Avhending vil også redusere fremtidige driftsutgifter.

Forsvarsbygg har ansvaret for forsvarssektorens kulturhistoriske eiendommer, festninger og fort. Noen av disse er kun delvis i operativ bruk, men bidrar betydelig til den historiske forståelsen av samfunnsbetydningen av et godt forsvar. Vi har ledet en utredning for fremtidig forvaltning av forsvarssektorens kulturhistoriske eiendommer. Utredningen har vært på høring, og Forsvarsbygg sammenstiller nå høringsinnspillene for oversendelse til Forsvarsdepartementet. Utredningen skal gi regjeringen et kunnskapsgrunnlag for å vurdere alternative løsninger til dagens forvaltning av forsvarssektorens kulturhistoriske eiendommer.

I 2022 hadde festningene 2,9 millioner besøkende. Dette er en økning på 300 000 fra fjoråret og tyder på at festningene er på vei mot et mer normalt besøks- og aktivitetsnivå etter nedgangen i pandemien.

En bærekraftig forsvarssektor

Forsvarssektoren fikk i 2022 en felles klima- og miljøstrategi. Strategien skal sørge for at forsvarssektoren er fremtidsrettet, omstillingsdyktig og en del av det grønne skiftet. Samarbeid vil være helt sentralt for å løse klima- og miljøutfordringene i sektoren. Forsvarsbygg vil gjøre sin del av jobben for å bidra til Norges innsats for å nå nasjonale mål innenfor klima og miljø, i tillegg til FNs bærekraftsmål. Vi har fått hovedansvaret for områdene energi og klima samt naturmiljø og kulturhistoriske verdier.

Forsvarssektoren skal redusere energiforbruket til eiendom, bygg og anlegg med minst ti prosent, så raskt som mulig, og 15 prosent innen utgangen av 2025. Forsvarsbygg har iverksatt en rekke strakstiltak som allerede har gitt resultater. Vi samarbeider med Forsvaret om en holdningkampanje om hvordan hver og en kan bidra til å redusere energibruken i hverdagen. I tillegg gir vi råd til forsvarssektoren om energi-reducerende tiltak.

Forsvarsbyggs kompetanse anerkjennes utenfor sektoren, og våre eksterne samarbeid gir merverdi til leveransene våre. Et eksempel fra 2022 er styreledervervet Forsvarsbyggs leder for miljø og bærekraft ble tildelt i EarthresQue, et senter for forskningsdrevet innovasjon. Senteret skal finne løsninger for bærekraftig håndtering og bruk av overskuddsmasser og avfall og vil være en viktig bidragsyter i arbeidet med å oppfylle forsvarssektorens ambisjoner om sirkulære løsninger, gjenvinning og redusert miljøpåvirkning. Forsvarsbygg vil også øke innsatsen og kompetansen på grønne anskaffelser gjennom kontraktskrav og miljøoppfølgingsplaner. Du kan lese mer om vårt arbeid med klima og miljø i miljørapporten vår.

Vi bidrar til en mer moderne og effektiv forsvarssektor

Forsvarssektoren skal, innen utgangen av 2024, ha identifisert og hentet ut 2,3 milliarder kroner i varige gevinster gjennom modernisering og effektivisering. Vi har satt oss høye ambisjoner for virksomhetsutvikling, modernisering og effektivisering av egen virksomhet for å bidra til at forsvarssektoren når målet. Forsvarsbygg har tilnærmet nådd effektiviseringskravet for 2022 og har bidratt med vår andel av sektorens

effektiviseringsmål. Innføring av kategoristyring av anskaffelsene våre vil fortsatt være sentralt i det videre arbeidet samtidig som vi støtter resten av forsvarssektoren ved å stille viktige ressurser til disposisjon.

I 2022 har vi testet bruk av droner for å inspisere bygg og skyte- og øvingsfelt. Erfaringene så langt er gode og åpner for enklere drift, planlegging og vedlikehold av eiendommene våre.

Regjeringen har gjennom Hurdalsplattformen besluttet at renholdstjenesten skal tilbake til forsvarssektoren. Forsvarsbygg har fått dette ansvaret som del av en helhetlig eiendomsforvaltning. Ambisjonen er samlet sett å få til en bedre løsning for renholdet enn vi har i dag. Forsvarsbygg har ved årsskiftet startet arbeidet med å bygge opp renholdorganisasjonen med basis i de renholdsressursene som finnes i sektoren i dag. I arbeidet blir det viktig med tett dialog med de ansatte, brukerne og dagens leverandører, slik at vi tar med oss de gode erfaringene fra dagens løsning.

Helhetlig styring

Forsvarsbygg har levert et akseptabelt økonomisk resultat innenfor rammene av forsvarlig forvaltning og sektorens krav til holdninger, etikk og ledelse. Internrevisjonen har vurdert at Forsvarsbyggs overordnede modenhet på styring og kontroll er formalisert med elementer av etterlevelse. Denne vurderingen er uendret fra 2021, men det pekes på at Forsvarsbygg har gjort en rekke forbedringer i 2022 og at vurderingskriteriene for 2022 er strengere. Riksrevisjonen hadde ingen merknader til Forsvarsbyggs regnskap i 2021. Forsvarsbygg vil bidra med faglig og styringsmessig innsikt i det pågående arbeidet med tillitsreformen i forsvarssektoren for å sikre at innsatsfaktoren eiendom, bygg og anlegg blir godt ivaretatt.

Svein Thorbjørn Thoresen
DIREKTØR FORSVARSBYGG

2

KAPITTEL 2

Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Forsvarsbygg er et statlig
forvaltningsorgan underlagt
Forsvarsdepartementet.
Vi utvikler, bygger, drifter
og avhender eiendom for
forsvarssektoren.

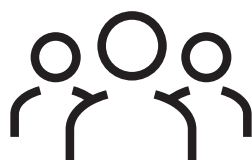
2022

De store tallene

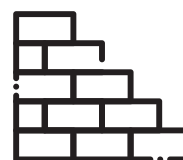
11,2

Totale kostnader var 11,2 milliarder kroner

1 413

Ansatte fordelt på 1 366 årsverk

356

Aktive investeringsprosjekter i ulike faser

769

Utført vedlikehold for 769 millioner kroner

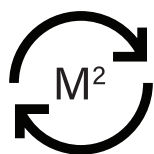
196

Solgt forsvarseiendom for 196 millioner kroner

12 866

Antall bygg og anlegg vi forvalter

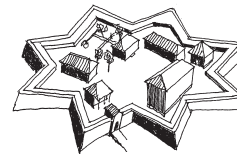
50 449

Vi avhendet 50 449 kvadratmeter i 2022

21

Byggeprosjekter overlevert til forsvarssektoren

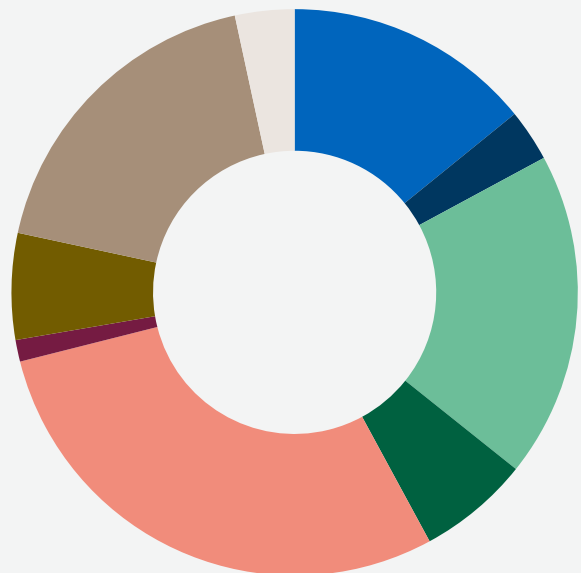
2,9

2,9 millioner besøkende på festningene

FORSVARSBYGG FORVALTER EN BYGNINGSMASSE PÅ ~~4~~ ~~164~~ ~~642~~ KVADRATMETER

Fordeling av eiendomsmassen

● Administrasjons- og stabsanlegg	14,2 %
● Velferds- og fritidsanlegg	3,0 %
● Forlegninger og messer	18,6 %
● Boliger	6,4 %
● Lager- og vedlikeholdsanlegg	29,0 %
● Basisanlegg	1,2 %
● Utdannings- og øvingsanlegg	6,1 %
● Strids- og forsvarsanlegg	18,2 %
● Andre EBA	3,4 %

Forsvarsbyggs samfunnsoppdrag

Et operativt og moderne forsvar er avhengig av tilgang til tidsriktige og funksjonelle eiendommer, bygg og anlegg. Dette er Forsvarsbyggs oppgave. Vi bidrar til operativ kampkraft i forsvarssektoren ved at Forsvaret og øvrige etater i forsvarssektoren har eiendom, bygg og anlegg som er løpende tilpasset deres behov. Vi legger også til rette for trening og mottak av allierte forsterkninger. Forsvarsbygg er en beredskapsorganisasjon, tett integrert med øvrige etater i forsvarssektoren. Vi trener og øver med Forsvaret slik at vi har beredskap for å levere funksjonelle eiendommer, bygg og anlegg også i krise og krig.

Vi planlegger, bygger, forvalter og drifter

Forsvarsbygg ivaretar forsvarssektorens eiendom, bygg og anlegg gjennom hele anleggets levetid. Vi sørger for alle oppgaver knyttet til investeringsprosessen samt utvikling og bygging av ny eiendom, bygg og anlegg. Vi er ansvarlig for forvaltning, drift og vedlikehold, og vi avhender eiendom sektoren ikke lenger har behov for. Avhendingen omfatter alt fra salg til miljøopprydding og tilrettelegging for sivil bruk. Dette tilfører midler til forsvarsbudsjettet og fritar forsvarssektoren for framtidig drifts- og oppryddingsansvar.

Vi beskytter og sikrer bygg og anlegg

Forsvarsbygg ved Nasjonalt kompetansesenter for sikring av bygg (NKSB) er forsvarssektorens og statens rådgiver for beskyttelse og sikring av eiendom, bygg og anlegg mot eksplosjonsulykker, terrorhandlinger, spionasje, sabotasje og annen kriminalitet. NKSB er landets ledende miljø for å utvikle kunnskap og løsninger som bidrar til et tryggere Norge.

Vi tar vare på kulturminner og skaper nytt liv på historisk grunn

Forsvarsanlegg, festninger og fort har gjennom hele vår historie vært sentrale i forsvaret av landet og for utviklingen av lokalsamfunnene som de var satt til å beskytte. Det er viktig for samfunnet å bevare denne historien og gjøre den tilgjengelig for nye generasjoner. Forsvarsbyggs kulturminnefaglige rådgivning bidrar til å ivareta kulturminneinteresser og forene vernehensyn med optimal bruksfunksjon. Vi forvalter og utvikler de nasjonale festningsverkene og sørger for at de er tilgjengelige for publikum hele året.

Vi tar vare på miljøet

Klima- og miljøarbeid er en naturlig del av forsvarssektorens samfunnsansvar. God miljøforvaltning er avgjørende for å legge til rette for at Forsvaret skal kunne øve og trene samtidig som vi ivaretar miljøet. Forsvarsbygg har landets fremste kompetanse på miljøutfordringer innenfor forurensning og støy fra militær aktivitet og øvelser. Stadig mer spesialiserte krav for forsvarssektoren blir ivaretatt og oppfylt.

Nøkternt kostnadsnivå

Forsvarssektorens eiendom, bygg og anlegg skal være operativ og funksjonell, men samtidig nøktern. Forsvarsbygg velger kostnadseffektive løsninger både innen investeringer i ny og drift av eksisterende eiendomsmasse for å holde kostnadene på et nøkternt nivå slik at ressurser kan frigjøres til å styrke Forsvarets kjernevirksomhet.

Det er Forsvarsdepartementet som eier eiendommene i forsvarssektoren. Forsvarsdepartementet beslutter investeringer og hvordan eiendom, bygg og anlegg skal benyttes og utvikles. Forsvarsbygg har ansvaret for å utvikle, bygge, vedlikeholde og drifte eiendom, bygg og anlegg som forsvarssektoren betaler leie for. Forsvaret er leietaker og bruker og prioriterer og stiller krav ut fra sine behov. Driftskostnadene finansieres gjennom forsvarssektorens husleiebaserte forvaltningsmodell, som er vedtatt av Stortinget. Dette synliggjør kostnadene for eiendom, bygg og anlegg. Visjonen vår er å bygge forsvarsevne hver dag.

Organisasjon og ledelse

Forsvarsbygg er i dag Norges største offentlige eiendomsaktør. Vi ivaretar Forsvarets behov gjennom planmessig vedlikehold og fornyelse av den totale eiendomsporteføljen med 12 866 bygg og anlegg på totalt 4 164 642 kvadratmeter bygningsmasse fordelt over hele landet. De totale kostnadene for 2022 var på 11,8 milliarder kroner. Siden 2001 har vi avhendet 3,1 millioner kvadratmeter uhensiktsmessig eiendom. Salg av eiendom har gjort at forsvarssektoren har fått tilbakeført 5,8 milliarder kroner netto til å styrke Forsvarets operative evne. Vi har 1 413 ansatte fordelt på 1 366 årsverk. Vi er til stede der Forsvaret er, i 285 av landets 356 kommuner. Vårt hovedkontor er i Oslo.

Bygge- og rehabiliteringsprosjektene våre spenner bredt fra boliger, forlegninger og kontorbygg til vedlikeholdsfasiliteter for nye ubåter og ny kampfly-base med støttefunksjoner og infrastruktur. Forsvarets logistikkorganisasjon har fått nytt forsyningsbygg på Værnes, Evenes flystasjon har fått flere nye bygg for forsyning og luftvern og i Kolsås leir har vi bygget ny mannskapskaserne. I 2022 hadde vi om lag 356 større og mindre investeringsprosjekter i ulike faser over hele landet. Vi investerer for om lag 3,5 milliarder kroner årlig.

Samarbeid med andre

Forsvarsbyggs aktiviteter har ringvirkninger for innbyggere i hele Norge, både i og utenfor Forsvaret. Vi har en ledende rolle i bygge- og eiendomsbransjen, og tar denne rollen på alvor gjennom høy kvalitet i anskaffelsesprosesser og godt samarbeid med leverandører. Vi har et tett samarbeid med de mange lokalsamfunnene vi er til stede i, og vi tilrettelegger for tillit og god interaksjon mellom forsvarssektoren og lokalsamfunnet.

Målene våre

Forsvarsbyggs effektmål er *Bærekraftige og kosteffektive leveranser som understøtter forsvarssektorens behov.*

For å nå dette har vi fire resultatmål:

- R1** Et beredskapsklart Forsvarsbygg

- R2** Fremskaffelse av bærekraftig eiendom, bygg og anlegg

- R3** Målrettet og god forvaltning av sektorens eiendom, bygg og anlegg

---

- R4** Profesjonell og helhetlig rådgivning

Våre seks interne mål ivaretas av etatssjef og rapporteres ikke til Forsvarsdepartementet:

- Effektive prosesser og brukerorienterte digitale løsninger
- Sikkerhet i innovasjon og samhandling
- Strategisk styring av eiendomsporteføljen gjennom integrerte planprosesser
- Motiverte og engasjerte medarbeidere som skaper gode resultater
- Helhetlig styring og kontroll
- Skape tillit til Forsvarsbygg som sektorens EBA-aktør

Nøkkeltall

Indeksregulerte kroneverdier for tidligere år

År	2022	2021	2020	2019
Antall ansatte	1 413	1 446	1 474	1 389
Antall avtalte årsverk*	1 366	1 395	1 415	1 330
Antall utførte årsverk	1 278	1 321	1 315	1 247
Samlet tildeling post 01-99 (mill. kroner)	10 470	9 804	8 983	8 352
Utnyttelsesgrad post 01-29**	91 %	91 %	95 %	111 %
Sum driftskostnader (mill. kroner)	7 656	6 857	6 376	6 775
Andel investeringer**	33 %	41 %	46 %	41 %
Lønnsandel av driftskostnader**/**	12 %	15 %	15 %	14 %
Lønnskostnader per utførte årsverk (hele tusen)**/**	717	762	736	765
Solgt forsvarseiendom for (mill. kroner)	196	219	237	338
Fremskaffet kapasiteter (mill. kroner)	4 037	4 693	3 995	3 399
Driftsresultat overført til Forsvarsdepartementet	-864	-462	-442	-253

* Det vi omtaler som årsverk i årsrapporten er avtalte årsverk

** Ny beregning har påvirket historiske tall

*** Lønnskostnader i 2022 er påvirket av endret pensjonsmodell

Organisasjonen
per 31.12.2022

DIREKTØR FORSVARSBYGG

Svein Thorbjørn Thoresen

ASSISTERENDE
DIREKTØR

Camilla Mathiesen

AVDELINGSDIREKTØR
KOMMUNIKASJON

Frode Vik Jensen

AVDELINGSDIREKTØR
PROSJEKT OG UTVIKLING

Jens Levi Moldstad (fungerende)

AVDELINGSDIREKTØR
EIENDOMSFORVALTNING

Jan Erik Johansen

AVDELINGSDIREKTØR
RESSURSSENTER

Stig Nilsen

AVDELINGSDIREKTØR
ANSKAFFELSER

Marit Kristiansen

Forsvarssektoren

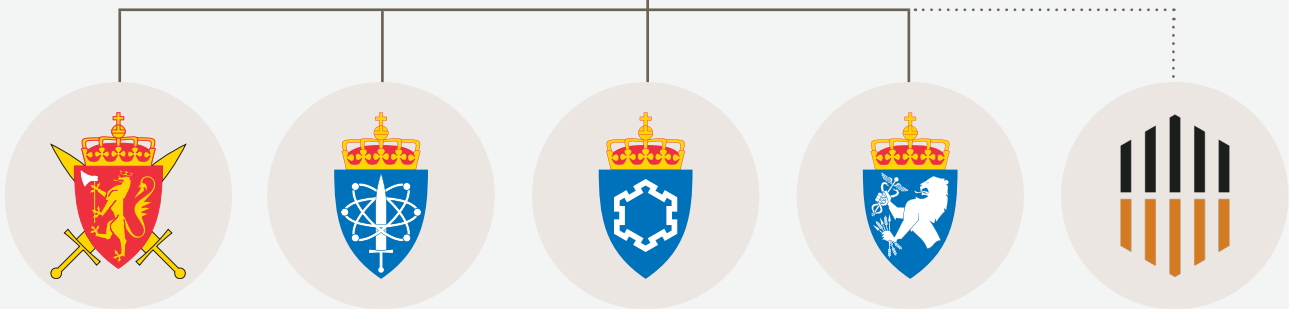
STORTINGET

FORSVARSDEPARTEMENTET

ETATENE I FORSVARSEKTOREN

FORSVARET

FORSVARETS
FORSKNINGSINSTITUTT

FORSVARSBYGG

FORSVARSMATERIELL

NASJONAL
SIKKERHETSMYNDIGHET

3

KAPITTEL 3

Årets aktiviteter og resultater

Forsvarssektoren skal i langtidsperioden 2021–2024 videreutvikles, og nye kapasiteter skal fremskaffes samtidig som krav til modernisering og effektivisering tilfredsstilles. Sektorens langsiktige måloppnåelse forutsetter at Forsvarsbygg evner å utvikle bærekraftige og kosteffektive leveranser som understøtter forsvarssektorens behov.

Samlet vurdering

Vi har akseptabel måloppnåelse på tre av fire mål og vurderer samlet resultat til akseptabelt.

Ressursbruk

De totale kostnadene i 2022 var på 11,18 milliarder kroner. Av dette er 7,66 milliarder kroner driftskostnader og 3,52 milliarder kroner investeringer i eiendom, bygg og anlegg. Vi har brukt midlene målrettet på eiendom, bygg og anlegg gjennom bærekraftige og kosteffektive leveranser som understøtter forsvarssektorens behov.

Driftskostnadene har økt med 0,96 milliarder kroner fra 2021. Vare- og tjenestekjøp utgjør 72 prosent av de totale kostnadene i 2022 inkludert gjennomførte investeringer i eiendom, bygg og anlegg. Dette er en økning på 0,2 prosentpoeng sammenlignet med 2021. Andelen samlede lønnskostnader utgjør 10,9 prosent. Dette er en reduksjon på 1,3 prosentpoeng. Av- og nedskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler utgjør 12,6 prosent, en økning på 0,1 prosentpoeng i forhold til fjoråret. Andre driftskostnader utgjør 4,4 prosent av totalkostnaden og er en økning på 0,9 prosentpoeng sammenlignet med fjoråret.

Regnskapet

Kontantregnskapet for 2022 viser 864 millioner kroner høyere driftsutgifter enn driftsinntekter. Dette er 447 millioner kroner mindre enn tillatt merutgift på 1,3 milliarder kroner, og årsresultatet på drift er dermed akseptabelt. For 2022 har Forsvarsbygg levert tilnærmet i tråd med målkravet til gevinstrealisering.

Klima og miljø

Klima- og miljøarbeid er en naturlig del av forsvarssektorens samfunnsansvar. Forsvarssektoren fikk i 2022 en felles klima- og miljøstrategi, som skal sørge for at forsvarssektoren er fremtidsrettet, omstillingsdyktig og en del av det grønne skiftet. Vi jobber målrettet med å redusere energiforbruket i forsvarssektoren og har startet innføringen av et energioppfølgingssystem som overvåker energibruk på leirnivå. Anskaffelsene våre skal aktivt understøtte klima- og miljøstrategien.

Effekt for forsvarssektoren og samfunnet

I 2022 overleverte Forsvarsbygg 21 byggeprosjekter til forsvarssektoren. Det ble avsluttet 45 prosjekter til en samlet sluttkostnad på 3,1 milliarder kroner. Vi deltok i NATO-øvelsen Cold Respons 2022 og andre nasjonale øvelser. Øvelsene har økt Forsvarsbyggs evne til å samvirke og understøtte Forsvaret i krise og krig.

Noen av de viktigste prosjektene våre i 2022, var nytt logistikkenter på Værnes, ny mannskapskaserne på Kolsås, nye fasiliteter for velferd og idrett på Ørland flystasjon og utvidelse av kontorbygget til Kystvakten på Sortland. På Evenes flystasjon har vi levert flere nye bygg for forsyning og luftvern samt beskyttelse og sikring av flystasjonen. Vi har også inngått store entreprisekontrakter for å styrke øvingskapasiteten for nasjonale og allierte styrker ved Akkasæter i Troms og lagerhaller for lagring av materiell og utstyr på Bardufoss. Vi har utført vedlikehold på bygningsmassen og prioritert eiendom, bygg og anlegg som videreføres i Forsvarets fremtidige basestruktur. I tillegg har vi utredet og kommet med en anbefaling om hvordan en tilbakeføring av renholdstjenesten til forsvarssektoren kan gjøres på en slik måte at løsningen samlet sett blir bedre enn i dag. Vår tilstedeværelse i store deler av landet gjør oss til en viktig bidragsyter for både lokal og nasjonal sysselsetting.

Vi bidrar til å skape nytt liv på historisk grunn ved å legge til rette for aktivitet på de nasjonale festningsverkene. Festningene ble i 2022 besøkt av 2,9 millioner personer. Dette er en liten økning fra 2021 og tyder på at interessen for de nasjonale festningsverkene øker etter en nedgang i besøket under koronapandemien.

Vi avhender eiendom Forsvaret ikke lenger skal benytte. Gjennom salg og miljøsanering bidrar vi til at tidligere militære eiendommer blir tilgjengelig for ny sivil bruk. Etter at kostnader til riving, sikring og miljøsanering er trukket fra, leverte vi om lag 196 millioner kroner tilbake til forsvarsbudsjettene til bruk for høyere prioriterte formål i forsvarssektoren. Avhending av eiendom bidrar også til å redusere forsvarssektorens samlede driftskostnader til eiendom, bygg og anlegg.

Forsvarsbyggs målbilde

VURDERINGSKRITERIER

- God
- Akseptabelt
- Ikke akseptabelt
- Sikkerhetsgradert

R1

Et beredskapsklart Forsvarsbygg

R2

Fremskaffelse av bærekraftig EBA

R3

Målrettet og god forvaltning
av forsvarssektorens EBA

R4

Profesjonell og helhetlig rådgivning

Forsvarsbygg har i flere år samarbeidet med Skatteetaten om forsterket innsats mot arbeidslivskriminalitet. I 2022 ble det gjennomført uanmeldte kontroller på fem lokasjoner, som avdekket konkrete avvik og forbedringsområder som følges opp av Forsvarsbygg. Forsvarsbygg har også bidratt til inndrivelse av om lag 12 millioner kroner gjennom å hindre adgang til byggeplass før dokumentasjon på innbetalte skatte- og avgift restanser foreligger.

Digitalisering er grunnsteinen for videre effektiv drift. I 2022 har vi fortsatt arbeidet med vår digitale transformasjon.

R1

Resultatmål 1

ET BEREDSKAPSKLART FORSVARSBYGG

Forsvarsbygg skal understøtte Forsvarets operative evne og beredskap i tråd med de krav som til enhver tid stilles gjennom sektorens instruksjoner og retningslinjer innenfor området. I Forsvarsbygg skal etatens understøttelse av Forsvarets operative evne og beredskap inngå som en integrert del av Forsvarsbyggs virksomhetsstyring. Forsvarsbygg skal ha oppdaterte beredskapsplaner og gjennomføre relevante beredskapsforberedelser, med grunnlag i definerte oppgaver, slik at etaten har en fullt ut tilfredsstillende beredskap i henhold til definisjonen av beredskapsklar. Det skal gis prioritet til aktivitet som øker evnen til å støtte nasjonal og alliert operativ planlegging og samhandling. Forsvarsbygg skal i lys av erfaringene fra koronapandemien vurdere om det bør opprettes flere avtaler med sivile myndigheter om faste eller ad hoc liaisons. Forsvarsbygg skal også gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyser av de mest relevante utilsiktede hendelsene som er beskrevet i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskaps retningslinjer og følge dette opp i kriseplanverket.

Samlet vurdering av måloppnåelsen

Deler av rapporteringen på dette målet er sikkerhetsgradert. Det er derfor kun et ugradert utdrag som presenteres her i årsrapporten.

I 2022 har Forsvarsbygg forsterket sin beredskapsorganisasjon. Vi har videreutviklet operativt planverk gjennom samvirke med øvrige aktører i forsvarssektoren. Dette gjelder særlig i forberedelsene til og gjennomføring av øvelsen Cold Response 2022 og andre nasjonale beredskapsøvelser. Forsvarsbyggs operasjonssenter, vårt bindeledd inn mot Forsvaret i beredskapssammenheng, deltok i øvelsen Estates Guard. Øvelsen har økt Forsvarsbyggs evne til

å samvirke og understøtte Forsvaret i krise og krig. Sammen med Forsvarsdepartementet og Forsvaret, prioriteres ressursbruken mot eiendom, bygg og anlegg som understøtter beredskapsevnen. Vi vil videreutvikle det tette samarbeidet med forsvarssektoren og totalforsvaret i 2023 for å understøtte beredskaps- og totalforsvarevnen.

Resultatkrav

Forsvarsbygg skal gjøre nødvendige forberedelser og prioriteringer for å bli beredskapsklar i henhold til gitte krav og klartider.

Resultat

Måloppnåelsen rapporteres ikke i årsrapporten fordi informasjonen er skjermingsverdig.

R2

Resultatmål 2

FREMSKAFFELSE AV BÆREKRAFTIG EBA

Forsvarsbygg skal fremskaffe bærekraftige kapasiteter innen eiendom, bygg og anlegg til Forsvaret. De fleste av fremskaffelsene er gitt i oppdrag fra Forsvarsdepartementet og Forsvaret som prosjekteier med gitte rammer. Fremskaffelser og fornyelse av eiendom, bygg og anlegg skal skje kostnadseffektivt, tidsriktig og til avtalt kvalitet. Videre skal Forsvarsbygg være en god rådgiver for forsvarssektoren i valg av løsninger for eiendom, bygg og anlegg, basert på funksjonskrav og analyserer av alternative løsninger. Disse løsningene fremlegges for prosjekteier og oppdragsgiver med forslag til beslutning.

Måloppnåelsen baseres på en helhetlig vurdering av Forsvarsbyggs evne til å fremskaffe eiendom, bygg og anlegg i tråd med intensjon, krav og kriterier fra oppdragsgiver og prosjekteier.

Samlet vurdering av måloppnåelse

Vi leverer akseptabelt på målet i 2022

Forsvarsbyggs prosjektleveranser i 2022 har vært mindre tilfredsstillende, sett opp mot vedtatt strukturutvikling for investeringsporteføljen i forsvarssektorens langtidsplan. I vurderingen har vi vektlagt at prosjekter i porteføljen ikke leveres i henhold til avtalt tid, betydelig behov for rammeøkning i pågående prosjekter og at kontantrammen for året ikke ble disponert full ut. Prosjektene som Forsvarsbygg avsluttet i 2022, ble samlet sett levert innenfor prosjektenes styringsrammer. Forsvarsbygg har i løpet av året vært en aktiv rådgiver og blant annet levert konseptutredninger for større strukturutviklingstiltak i langtidsplanen for Forsvaret.

I 2022 overleverte Forsvarsbygg 21 byggeprosjekter til forsvarssektoren. Blant annet overleverte vi et nytt logistikkcenter på Værnes, ny mannskapskaserne på Kolsås, nye fasiliteter for velferd og idrett på Ørland flystasjon og utvidelse av kontorbygget til Kystvakten på Sortland. På Evenes flystasjon overleverte vi seks prosjekter. Prosjektene har bidratt til nye bygg for forsyning og luftvern samt beskyttelse og sikring av flystasjonen. Vi ferdigstilte også prosjektet for å gjøre Akershus slott tilgjengelig for alle. Forsvarsbygg har inngått store entreprisekontrakter for å styrke øvingskapasiteten for nasjonale og allierte styrker ved Akkasæter i Troms og lagerhaller for lagring av materiell og utstyr på Bardufoss. 9 av de 21 prosjektene ble overlevert forsinket med mindre konsekvenser for bruker.

Forsvarsbygg avsluttet 45 prosjekter i 2022 til en sluttkostnad på 3,1 milliarder kroner. Dette utgjør 99,8 prosent av den samlede styringsrammen. I årene 2019 til 2022, avsluttet Forsvarsbygg 236 prosjekter med en sluttkostnad på totalt 11,5 milliarder kroner. Det er 98,9 prosent av styringsrammen på 11,6 milliarder kroner. Dette betyr at prosjektene over tid er levert innenfor forutsetningene, som er lagt til grunn i investeringsplanen, og at det over tid ikke har vært kostnadsoverskridelser for porteføljen som helhet. Effekten av dette er at ambisjonsnivået i planverket for investeringer i eiendom, bygg og anlegg i forsvarssektoren kan opprettholdes.

Forsvarsbygg ferdigstilte 25 beslutningsunderlag i 2022, inkludert syv konseptvalgutredninger, og mottok 39 gjennomføringsoppdrag til et samlet kostnadsestimat på 3 milliarder kroner. Forsvarsbygg leverte konseptvalgutredninger for teknisk utdanning på Værnes, styrket rekruttutdanning på Madla, felles rekruttskole på Terningmoen, videreutvikling av Ramsund, nivådannende utdanning for Forsvarets høyskole, infrastruktur på Haakonvern, boliger i Indre Troms og fasiliteter for nye stridsvogner. For konseptvalgutredningene tilknyttet styrket rekruttutdanning og felles rekruttskole, leverte vi også vurderinger av de ulike alternativenes klimaavtrykk.

Resultatkrav

STYRINGSPARAMETER R2.1

Byggeprosjekter levert til avtalt tid

Formålet med styringsparameteret er at brukerne kan ta i bruk eiendom, bygg og anlegg i henhold til oppdraget.

Ambisjon

90 prosent av prosjektene skal overleveres til bruker i henhold til avtalt dato i gjennomføringsoppdraget.

Resultat

Måloppnåelsen er ikke akseptabel.

Styringsparameter R2.1	2022
Byggeprosjekter levert til avtalt tid	57 %

STYRINGSPARAMETER R2.2

Overlevering av prosjekter innenfor godkjent styringsramme

Formålet med styringsparameteret er å måle avvik fra opprinnelig styringsramme for total portefølje, målt fra gjennomføringsoppdraget.

Ambisjon

Prosjektene avsluttes innenfor 100 prosent av samlet styringsramme.

Resultat

Måloppnåelsen er god.

Styringsparameter R2.2	2022
Overlevering av prosjekter innenfor godkjent styringsramme	99,8 %

R3

Resultatmål 3

MÅLRETTET OG GOD FORVALTNING AV SEKTORENS EIENDOM, BYGG OG ANLEGG

Hensikten med målet er at all ressursbruk skal resultere i funksjonell eiendom, bygg og anlegg tilpasset brukernes behov innenfor best mulig totaløkonomi, at utraneringspotensiale synliggjøres samt at utrangert eiendom, bygg og anlegg avhendes (inkludert riving og miljøopprydding). Videre skal planer og tiltak imøtekomme dagens behov samtidig som fremtidige økonomiske, teknologiske og miljømessige behov dekkes på en forsvarlig måte, og verdiene i eiendomsporteføljen ivaretas. Dette innebærer ivaretagelse av bruksverdi, økonomisk verdi og verneverdi i henhold til prioriteringskriterier omforent med Forsvaret. Forsvarsbygg skal ha oversikt over sektorens eiendomsportefølje; herunder behovs- og kapasitetsoversikt, tilstandsgrad og kvalitetssikrede fornyelsesbehov. Forsvarsbygg skal være en proaktiv eiendomsrådgiver som gir råd, utarbeider planer og gjennomfører tiltak som sikrer målet, kostnadseffektiv og bærekraftig ressursutnyttelse. I tillegg skal miljø- og samfunnmessige konsekvenser av Forsvarets virksomhet innenfor området eiendom, bygg og anlegg ivaretas.

Samlet vurdering av måloppnåelse

Vi leverer akseptabelt på målet i 2022

Av samlede husleieinntekter er 84,3 prosent av husleieinntektene allokert til drift og vedlikehold. Dette er høyere enn målet på 73 prosent. Forsvarsbygg gjennomførte i 2022 vedlikehold for 769 millioner kroner. 79,3 prosent av midlene er brukt på planlagt vedlikehold.

Personellrelatert eiendom, bygg og anlegg

Forsvarsbygg har i 2022 økt kvaliteten på boforholdene for over 700 menige og befal i indre Troms. Vi har hatt et godt og nært samarbeid med Hæren underveis i prosessen. En kombinasjon av bevilgning, planlagte vedlikeholdstiltak og Hærens bidrag til inventar, har samlet gitt et helhetlig løft både på trivsel og tilstandsgrad. Vi har lagt bedre til rette for allmenn verneplikt ved blant annet å øke garderobekapasiteten for kvinner.

Fossilt brensel

Forsvarsbygg har bidratt til at forsvarssektoren har fått en mer bærekraftig forvaltning av eiendomsmassen ved å utfase fossilt brensel til oppvarming. Unntakene er lokasjoner som skal avhendes. Vi har søkt om ytterligere dispensasjon for Bodø flystasjon fordi fremdriften i prosjektet er forsinket.

Energi

Forsvarsbygg jobber målrettet med å redusere energiforbruket i forsvarssektoren. Vi bevisstgjør etatene på eget energiforbruk. I samarbeid med Forsvaret utarbeider vi også en holdningskampanje. I 2022 har vi startet med innføringen av et energioppfølgings-system som overvåker energiforbruket på leirnivå. Tiltakene støtter opp under målet om å redusere energiforbruket med 15 prosent innen utgangen av 2025. Høye energipriser resulterte i at energikostnadene i forsvarssektoren økte med en halv milliard fra 2021 til 2022.

Festningene

I 2022 hadde festningene 2,9 millioner besøkende, en økning på 12 prosent fra 2021. Forsvarsbygg har gjennomgått og sammenfattet et høringsinnspill til utredningen for fremtidig forvaltning av forsvarssektorens kulturhistoriske eiendommer.

Renhold

Forsvarsbygg har i 2022 utredet og kommet med en anbefaling om hvordan en tilbakeføring av renholdstjenesten til forsvarssektoren kan gjøres på en god måte. Regjeringen besluttet tidlig i 2023 at tilbakeføringen skal skje med mål om å få en løsning som samlet sett er bedre enn i dag. Dette er en høyt prioritert oppgave for Forsvarsbygg fremover.

Resultatkrav

STYRINGSPARAMETER R3.1

Andel husleieinntekter som benyttes til drift, vedlikehold, eierstyrt utvikling og utskifting av komponenter.

Styringsparametret måler hvor stor andel av husleieinntekten som er benyttet til drift og vedlikehold av forsvarssektorens eiendom, bygg og anlegg.

Ambisjon

Minimum 73 prosent av de totale husleieinntektene skal gå til verdibevaring av porteføljen.

Resultat

Måloppnåelsen er god.

Styringsparameter R3.1	2022	2021	2020
Andel husleieinntekter som benyttes til drift, vedlikehold, eierstyrt utvikling og utskifting av komponenter.	84,3 %	79,8 %	70,2 %

R4

Resultatmål 4

PROFESJONELL OG HELHETLIG RÅDGIVNING

Forsvarsbygg skal være sektorens EBA-faglige rådgiver. På vegne av eier skal vi sikre at brukerbehov tilfredstilles innenfor best mulig totaløkonomi, herunder:

- Støtte Forsvarsdepartementet, Forsvaret og sektoren for øvrig med EBA-faglig rådgivning/ utredninger i sektorens langtidsplanlegging og gjennomføringsplanlegging samt sikre god samhandling i sektoren for øvrig knyttet til fremskaffelser og fornyelse av EBA.

- Gi eiendomsfaglige råd som ivaretar brukerbehovene og samtidig gir sektoren best mulig kostnads-effektivitet og bærekraftig ressursutnyttelse innenfor gjeldende rammebetingelser.
- Råd skal være helhetlig i et EBA-perspektiv hvor fremskaffelse, verdibevaring, drift og utrangering/ avhending sees i sammenheng. Det er kun ved en helhetlig tilnærming det er mulig å finne gode løsninger som ivaretar Forsvarets behov, som bidrar til å effektivisere eiendomsporteføljen og optimalisere fremtidig drift. I tillegg skal miljø og samfunnsmessige konsekvenser av Forsvarets virksomhet innenfor EBA-området ivaretas.
- Gjennom gode helhetlige råd i analyser, mulighetsstudier og helhetlige planer skal Forsvarsbygg videreutvikle sin profesjonalitet i rådgivningen. I tillegg skal Forsvarsbyggs rådgivningsmiljøer innen sikring av bygg, forebyggende sikkerhet, eiendomsjuridiske områder og kulturminner videreutvikles. Som en del av utviklingen skal det aktivt søkes tilbakemelding på brukers opplevelse av denne rådgivningen.

Samlet vurdering av måloppnåelse

Vi leverer akseptabelt på målet i 2022

Forsvarsbygg har i 2022 bidratt med rådgivning i forsvarssektorens langtidsplanlegging, investeringsplanlegging og gjennomføringsplanlegging. Vi har også levert et betydelig antall utredninger initiert av Forsvarsdepartementet og Forsvaret. Rådgivningen inngår som en del av beslutningsgrunnlagene til oppdragsgiver for å bidra til kosteffektiv strukturutvikling med realistiske kostnadsrammer. Vi har bidratt med rådgivning innenfor verdibevaring av eiendomsporteføljen i forsvarssektorens fremtidige struktur slik at sektoren kan få mest mulig ut av rammene som er til rådighet. I tillegg har vi utarbeidet og fremsendt en rekke prosjektideer for fornyelse av eksisterende bygg for å bidra til en mest mulig nøktern utvikling av eiendomsporteføljen. Målet er en mer bærekraftig utnyttelse av ressursene gjennom å opprettholde bruksverdi og byggets levetid samt dempe behovet for nye investeringer. Forsvarsbygg har også analysert og gitt råd om tiltak for balansering av investeringsplanen for langtidsperioden.

Forsvarsbygg har deltatt i arbeidet med en felles klima- og miljøstrategi for forsvarssektoren. Vår miljøkompetanse blir synliggjort på en god måte og har bidratt til å løfte kunnskap for det felles strategiarbeidet. Forsvarsbygg representerer forsvarssektoren i det interdepartementale arbeidet for fremmede arter, pollinerende insekter, truet natur og økologisk grunnkart. Dette sikrer at forsvarssektorens interesser ivaretas samtidig som ny kunnskap og erfaring kan bringes tilbake i drift og prosjekter i forsvarssektoren.

Forsvarsbygg har bidratt med både rådgivning og gjennomføring av oppdrag innenfor vertslandsstøtte og beredskap. Dialogen med Forsvarsdepartementet og Forsvaret er tettere, bidrar til en tydeligere rollefordeling internt i sektoren og gir Forsvarsbygg større handlingsrom til å utøve rollen som en sentral rådgiver og leverandør av tjenester.

Forsvarsbygg har levert strategisk rådgivning til forsvarssektoren og andre offentlige etater innen fagområdene kulturminneforvaltning, miljø og bærekraft, HMS og beskyttelse og sikring av bygg.

FLYET TRENGER EN BASE

Vi leverer bygg og anlegg til Forsvaret
i hele landet – i fred, krise og krig

Redegjørelse for ressursbruk

I 2022 hadde Forsvarsbygg totale driftsinntekter på 7,66 milliarder kroner. I tillegg er det benyttet bevilgninger på 3,52 milliarder kroner til finansiering av investering på eiendom, bygg og anlegg. Det gir en total finansiering av årets ressursbruk på 11,18 milliarder kroner, en økning på 0,52 milliarder kroner sammenlignet med 2021. Økningen skyldes i hovedsak økte inntekter fra bevilgninger og økte salgs- og leieinntekter. Andre driftsinntekter er noe lavere enn i 2021.

Kostnader

De totale kostnadene for 2022 var 11,18 milliarder kroner¹. Av dette er det gjennomført investeringer i eiendom, bygg og anlegg for totalt 3,52 milliarder kroner, som er balanseført. De totale driftskostnadene for 2022 var 7,66 milliarder kroner. Det er en økning på 0,96 milliarder kroner fra 2021. Hovedårsaken er vare- og tjenestekjøp som utgjør 0,84 milliarder kroner en økning fra 2021 med 20,9 prosent. Andre driftskostnader har økt med 0,10 milliarder kroner, eller 29,2 prosent, mens av- og nedskrivninger har økt med 0,08 milliarder kroner. Dette tilsvarer en økning på 6,0 prosent. Lønnskostnadene har gått ned med 0,06 milliarder kroner og 6,4 prosent sammenlignet med 2021.

Totale kostnader per innsatsfaktor

Vare- og tjenestekjøp, inkludert gjennomførte investeringer i eiendom, bygg og anlegg, utgjør 72,0 prosent av de totale kostnadene i 2022. Dette er en økning på 0,2 prosentpoeng sammenlignet med 2021. Andelen samlede lønnskostnader utgjør 10,9 prosent. Dette er en reduksjon på 1,3 prosentpoeng og skyldes at antallet årsverk er noe lavere i 2022 i forhold til 2021. Av- og nedskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler utgjør 12,6 prosent, en økning på 0,1 prosentpoeng i forhold til fjoråret. Andre driftskostnader utgjør 4,4 prosent av totalkostnaden, en økning på 0,9 prosentpoeng fra 2021.

Ser en bort fra av- og nedskrivninger relatert til investeringer i eiendom, bygg og anlegg, utgjør totale kostnader 9,76 milliarder kroner. Fordelt på innsatsfaktorene utgjør vare- og tjenestekjøp 82,4 prosent av de totale kostnadene. Dette er tilnærmet uendret fra 2021. Lønn utgjør totalt 12,5 prosent, en reduksjon på 1,4 prosentpoeng, mens andre driftskostnader utgjør 5,1 prosent og er en økning på 1,1 prosentpoeng.

Totalt vare- og tjenestekjøp fordelt på kontonivå

Det er i 2022 utgiftsført kostnader for vare- og tjenestekjøp for totalt 8,4 milliarder kroner, hvorav 3,52 milliarder kroner er balanseført. Videre klassifisering av varekjøp viser at 78,1 prosent er knyttet til kjøp av tjenester, 14,4 prosent til gjennomstrømningskostnader og 7,5 prosent til direkte kostnader på drift. Av disse 7,5 prosentene utgjør innleie 54,1 prosent. Alle vare- og tjenestekjøp blir bokført direkte på prosjektene i de ulike produktområdene.

Totale kostnader per produktområde²

Totalt er det påløpt kostnader på 4,05 milliarder kroner til bevilgningsfinansierte produktområder i 2022. Det utgjør 36,3 prosent av de totale kostnadene, noe som er en reduksjon på 2,1 prosentpoeng sammenlignet med 2021. Oppdragsfinansierte kostnader på 0,62 milliarder kroner utgjør 5,6 prosent av de totale kostnadene. Dette er en reduksjon på 1,4 prosentpoeng sammenlignet med fjoråret.

Kostnader knyttet til husleieavtalene for 2022 er på 3,22 milliarder kroner, og utgjør 28,8 prosent av de totale kostnadene og tilnærmet likt fjoråret. Forsyningskostnader på 1,43 milliarder kroner består i hovedsak av gjennomstrømningskostnader. Disse utgjør 12,8 prosent av de totale kostnadene, en økning på 3,1 prosentpoeng fra 2021. I 2022 er det benyttet 1,52 milliarder kroner til brukerstyrt utvikling og tilleggstjenester i eiendomsdriften. Dette utgjør 13,6 prosent av de totale kostnadene og er tilnærmet likt som i 2021. Kostnader knyttet til bolig og kvarter på 0,12 milliarder kroner utgjør 1,3 prosent av de totale kostnadene og er tilnærmet uendret i forhold til 2021.

Bruk av konsulenter

Bruken av konsulenter i Forsvarsbygg har i 2022 økt sammenlignet med 2021. Konsulentbruken har vært nødvendig på grunn av ekstraordinært ressursbehov med spisskompetanse innen IT- og organisasjonsutvikling. Vi gjennomfører flere digitaliseringsprosjekter og har utredet overføring av renholdstjenester til sektoren. I tillegg pågår det flere prosjekter som skal ivareta sikkerhetskrav og muliggjøre ytterligere effektivisering. Forsvarsbygg har ikke kjøpt konsulent tjenester fra kommunikasjonsbransjen i 2022.

¹) Totale kostnader inkluderer aktiverte kostnader knyttet til immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og avskrivninger. ²) Alle produktområdene er knyttet til egne avtaler og kan ha ulike finansieringskilder i statsregnskapet.

Virksomhetens bemanningssituasjon

Årsverksutvikling

Ved utgangen av 2022 hadde Forsvarsbygg totalt 1 413 ansatte fordelt på 1 366 årsverk. Antallet ansatte har sunket med 2,3 prosent, og antallet årsverk har sunket med 2,1 prosent, siden 2021. Årsaken til nedgangen er strengere bemanningsstyring og høyere turnover.

98,9 prosent av de fast ansatte er sivilt ansatt mens 1,1 prosent er militære. Dette har vært stabilt i flere år. 4,3 prosent av den totale arbeidsstokken er ansatt i midlertidige stillinger. Dette er en nedgang på 0,8 prosent fra 2021. Landsgjennomsnittet for bruk av midlertidige stillinger i alle næringer var i 2022 på 9,4 prosent, og Forsvarsbygg ligger dermed godt under. Deltidsansatte utgjorde 0,64 prosent av arbeidsstyrken i 2022 mot 3 prosent i 2021. Dette er betydelig under landsgjennomsnittet.

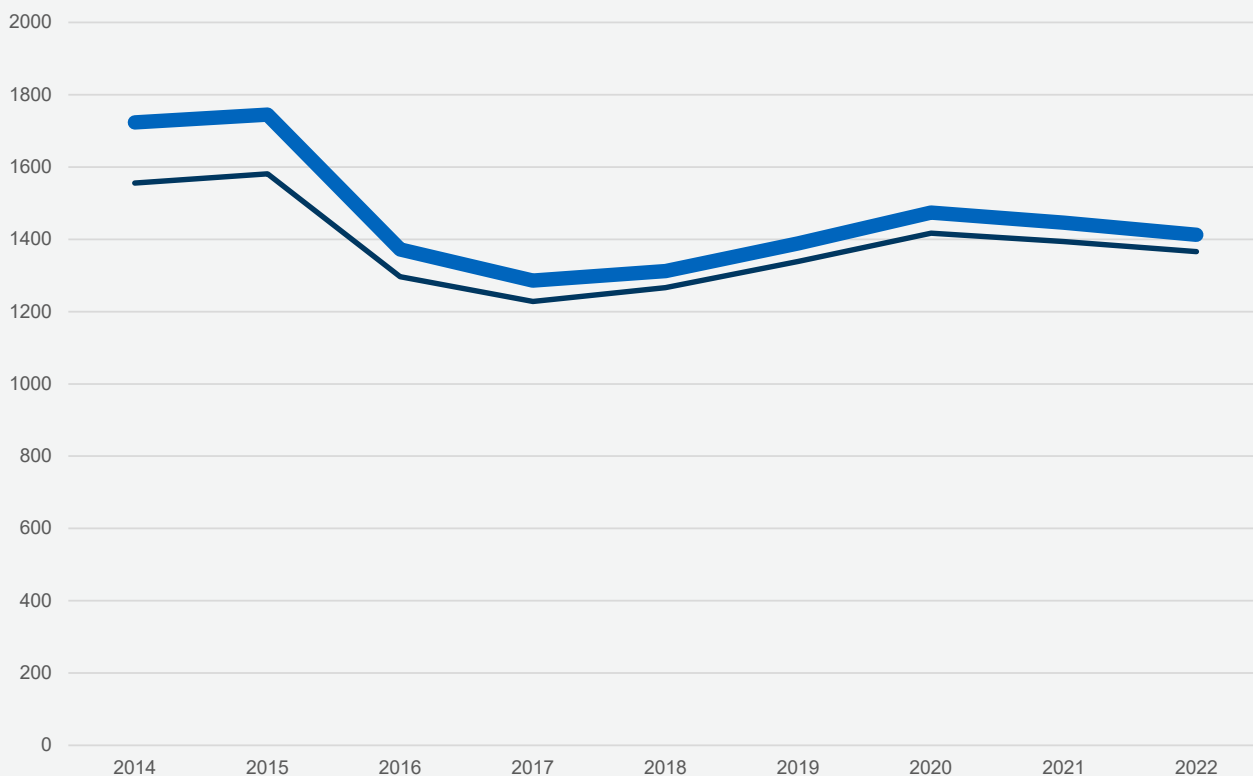
Forsvarsbygg hadde i 2022 en samlet turnover på 9,7 prosent, en økning fra 0,1 prosent fra året før. Turnover fra egen oppsigelse var 7,5 prosent. Dette er en økning på 0,3 prosent i 2021.

Sykefravær

Det totale akkumulerte sykefraværet for Forsvarsbygg ligger for 2022 på 5,6 prosent, en oppgang fra 4,7 prosent i 2021. I 2022 hadde vi 2,9 prosent langtidsfravær og 2,7 prosent korttidsfravær. Alle avdelinger, med unntak av én, har hatt et sykefravær som er høyere enn Forsvarsbyggs interne mål på fem prosent.

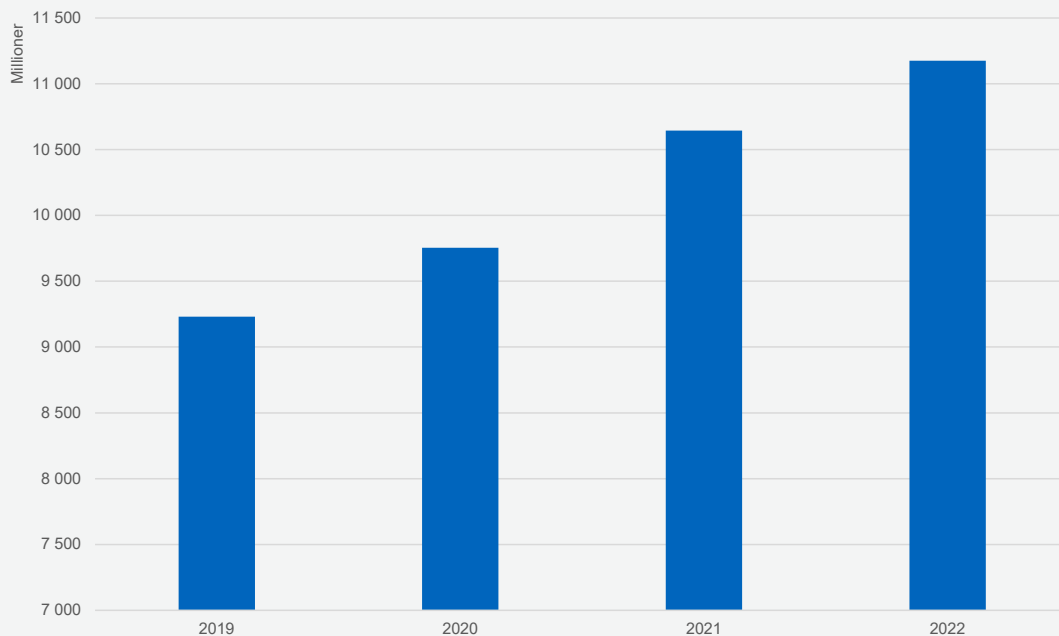
Korttidsfraværet har hatt en synkende trend, etter en topp i februar og mars på rundt 3,7 prosent, og skyldes i stort sesongbasert førkjølelse, influensa og covid. Langtidsfraværet hadde en stigning fra januar til mai, men har ligget stabilt på 2,8 prosent resten av året.

● Antall ansatte
● Antall årsverk

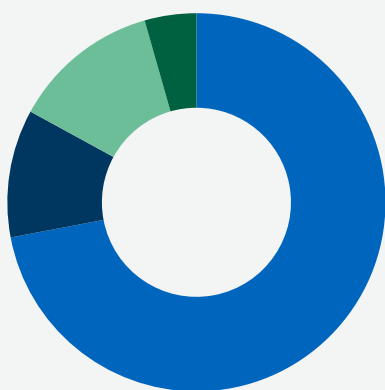

Årstall	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antall ansatte	1724	1745	1372	1286	1312	1389	1474	1446	1413
Antall årsverk	1556	1581	1297	1228	1266	1339	1417	1394	1366

Totalt driftskostnader i perioden 2019–2022

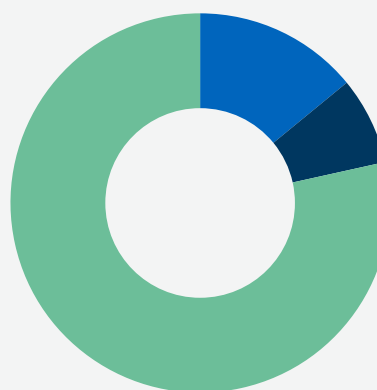

Totalt driftskostnader per innsatsfaktor

- Vare- og tjenestekjøp 72 %
- Lønnskostnader 11 %
- Av- og nedskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler 13 %
- Andre driftskostnader 4 %

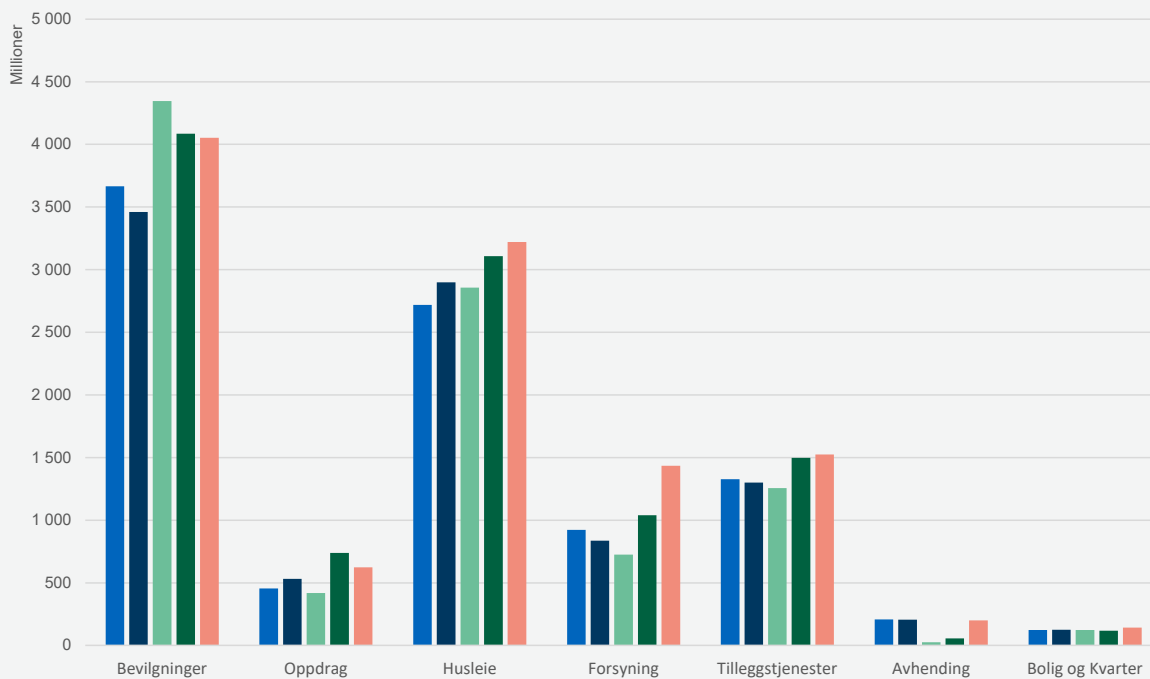
Totalt varekjøp fordelt på kontonivå

- Energikostnader 14 %
- Direkte kostnader drift 7 %
- Kjøp av tjenester (fremmedytelse og underentreprise) 79 %

Totale kostnader per produktområder

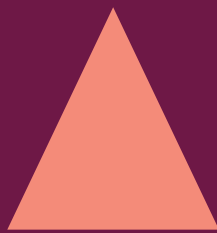

- 2018
- 2019
- 2020
- 2021
- 2022

4

KAPITTEL 4

Styring og kontroll

Forsvarsbyggs styring og kontroll er tilpasset virksomhetens egenart, risiko og vesentlighet. Vi gjennomfører aktiviteter i tråd med Forsvarsdepartementets mål og prioriteringer og med effektiv ressursbruk.

En kultur for kontinuerlig forbedring skal sikre effektive prosesser med høy kvalitet.

Forsvarsbyggs styring og kontroll av virksomheten er god. Forsvarlig forvaltning og kontinuerlig forbedring utgjør rammene for kulturbygging, organisering, effektivisering og styring av virksomheten. Hovedstrukturen i virksomhetsstyringen vår ligger fast og er tilpasset virksomheten i ett- og flerårig perspektiv. Vi har en velfungerende økonomimodell som sammen med mål-, resultat- og risikostyring, utgjør kjernen i vår overordnede styring.

Overordnet vurdering av styring og kontroll

Forsvarsbyggs modenhet i styring og kontroll vurderes av internrevisjonen som formalisert med elementer av etterlevelse. Denne vurderingen er uendret fra 2019. Internrevisjonen skriver at Forsvarsbygg likevel har gjort en rekke vesentlige forbedringer i 2022, særskilt innenfor internkontroll.

Implementering av en systematisk prosess for å håndtere internkontroll har i 2022 bidratt til bedre ledelsesoppfølging i Forsvarsbygg. Den risikobaserte virksomhetsstyringen er under kontinuerlig forbedring. I 2022 har vi også implementert en helhetlig risikomatrixe, digitale kurs og styrket etterlevelsen innenfor internkontroll.

Forsvarsbygg skal være en prosessdrevet virksomhet, og stadig flere av arbeidsprosessene er definert og forbedret gjennom bruk av lean-baserte verktøy.

Vi har hatt en omfattende gjennomgang av våre styrende dokumenter i forbindelse med overgangen til et nytt kvalitetssystem. Arbeidet med Forsvarsbyggs digitale transformasjon har fortsatt i 2022. Forsvarsbyggs operative planverk er videreutviklet gjennom året, og vi har startet en intern prosess for vurdering av operativ evne og støtte til Forsvarets planverk. Dette gir etaten gode styringsverktøy som vi vil benytte i vår videreutvikling mot å være et beredskapsklart Forsvarsbygg.

Forsvarsbygg opplever at etablerte styrings- og internkontrollprosesser er gode, selv om etterlevelse av styrende dokumenter i enkelte tilfeller ikke er god nok. For å øke modenheten i styring og kontroll, vil vi i 2023 strukturert følge opp på pågående forbedringer gir ønsket effekt.

Mål- og resultatstyring

Forsvarsbyggs målbilde for langtidperioden 2021–2024 viser hvordan våre resultater understøtter forsvarssektorens effektmål. Justering av målbildet har bidratt til at krav til underleverandører og HMS og miljø har fått større plass i styringsdialog og rapporteringen i 2022 med vekt på måloppnåelse og effekt i ettårsperspektiv og for langtidperioden. For å forsterke mål- og resultatstyringen er etatens virksomhetsstyring og risikostyring integrert gjennom en felles prosess, forum og verktøy. Styringsmål, styringsparameter, strategiske tiltak, oppdrag og strategisk risiko er samlet i ledelsens informasjons-system for å understøtte helhetlig risikobasert virksomhetsstyring og rapportering. Risikobaserte strategiske tiltak, som støtter opp under det overordnede målbildet, identifiseres og implementeres gjennom året. I mål- og resultatstyringen analyserer vi årsak og virkning og følger tett opp risiko gjennom risikoreducerende tiltak. Dette har bidratt til bedre måloppnåelse. Vi har i løpet av året utviklet systematisk evaluering av styringsprosesser og digitale kurs for å ivareta organisatorisk læring av virksomhetsstyring og risikostyring i Forsvarsbygg.

Risikostyring og internkontroll

Systematiske og regelmessige vurderinger av risiko er en del av Forsvarsbyggs styrings- og rapporteringsprosesser. Ved å tidlig iverksette risikoreducerende tiltak, følger vi aktivt opp kritisk risiko og bidrar til at vedtatte strategier gjennomføres, slik at fastsatte mål og resultater oppnås.

Forsvarsbygg har i 2022 formalisert videreutviklede rammeverk for risikostyring og internkontroll. Rammeverkene skal legge til rette for en systematisk prosess for å håndtere usikkerhet, internkontroll og etterlevelse.

Implementering av metode og verktøy for systematisk og helhetlig oppfølging av andre- og tredjelinjekontroller har bidratt til bedre ledelsesoppfølging. Andrelinjekontroller etableres, forankres og rapporteres i en årlig risikobasert internrevisjon- og kontrollplan på tvers i virksomheten. Oppfølging av modenhetsvurderinger og revisjonsrapporter fra internrevisjonen er dokumenterbare og tilgjengelig for ansatte, ledere og Forsvarsbygg internrevisjon.

Forsvarsbygg vil i 2023 iverksette ytterligere tiltak for å forsterke læringsutbyttet av eksterne revisjoner og kontroller. Prosess, forum, verktøy og rapporteringsnivå for risikostyring sikrer at hele etatens ansvarsområde risikovurderes, analyseres og håndteres. Forsvarsbygg har 2022 etablert og implementert en enhetlig risikomatrise på tvers av virksomheten med konsekvenskriterier i samsvar med målbildet.

Forsvarsbygg vil i 2023 kontrollere etterlevelse av rammeverk for risikostyring og internkontroll på tvers av virksomheten. Formålet med kontrollen er å styrke forankring og kontinuerlig forbedring av rammeverkene. Forsvarsbygg internrevisjon har i sitt arbeid i 2022 ikke identifisert uakseptabel risiko som ikke har blitt håndtert.

Riksrevisjonen

Forsvarsbygg mottok revisjonsbrev uten merknader fra Riksrevisjonen for regnskapsåret 2021. Vi har de syv siste årene levert regnskap uten vesentlige feil eller mangler.

Verdiene våre
– tillit, ansvar,
innsikt og
integritet – ligger
til grunn for all
virksomhet.

Kultur- og integritetsbygging

Forsvarsbygg legger sine kjerneverdier tillit, ansvar, innsikt og integritet til grunn for all virksomhet. Vi har en høy bevissthet om verdiene, og alle ansatte skal bruke verdiene som rettledning til å ta gode valg, i møte med hverandre og omgivelsene rundt oss. Integritet står sentralt i vårt arbeid med å bygge en felles etisk og holdningsmessig plattform. Viktige områder og aktiviteter knyttet til integritetsbygging inkluderer:

- Samfunnsoppdraget er en del av vår visjon og legger dermed føringer for de strategiske satsningsområdene og styringen av virksomheten.
- Forebygging og avdekking av sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.
- Likestilling, diskriminering og mangfold i Forsvarsbygg.
- Benytte Forsvarsbyggs leder- og medarbeiderprinsipper i medarbeidersamtaler.
- Jobbe systematisk med kulturbygging gjennom egenopplæring og utviklingsprogram for ledere og medarbeidere.

I enkelte varslings saker er det indikasjoner på at verdiene våre ikke er godt nok forankret i organisasjonen. Disse sakene tas på alvor. Vi er tilfreds med at det har vært en nedgang i antall henvendelser til varslingskanalen i 2022 og at antallet er lavt i forhold til virksomhetens størrelse. Forsvarsbygg har i 2022 etablert et system for oppfølging av varslings saker som dokumenterer status og historikk på gjennomføring av tiltak. Systemet har bidratt til bedre sporbarhet og dokumentasjon på hvordan ledere, ansatte og eventuelt øvrige parter ansvarliggjøres i oppfølgingsarbeidet.

Porteføljestyring

Forsvarsbygg ser fremskaffelse, verdibevaring, drift og avhending i sammenheng med utvikling av eiendomsporteføljen. Det er kun ved en helhetlig tilnærming det er mulig å finne gode løsninger som ivaretar Forsvarets behov på en kosteffektiv måte.

For å forbedre den strategiske porteføljestylingen i Forsvarsbygg, har vi etablert et porteføljeforum. Forumet koordinerer og sprer kunnskap og metode om porteføljestyling og sørger for at riktig informasjon blir delt på tvers av EBA-porteføljene. Dette tiltaket har, sammen med etablering av årshjul for planprosessene og felles innsynsportal for produksjonsplaner, forbedret den interne samhandlingen.

Eiendom, bygg og anlegg er sammen med materiell, personell og IKT en innsatsfaktor for Forsvaret. Samhandling med Forsvarsdepartementet, Forsvaret og øvrige etater bidrar til koordinert strukturutvikling av innsatsfaktorene. Dette er også viktig for sektorens langtidspanlegging og integrerte planprosesser. Et felles digitalt samarbeidsrom med Forsvaret for planer, utredninger, eiendomsinformasjon og prosjektdokumenter er under implementering.

På bakgrunn av den sikkerhetspolitiske situasjonen ble det i 2022 bevilget ekstra midler til investering og vedlikehold for å forsterke tilretteleggingen av trening, øving og mottak av allierte styrker til Norge. Tiltakene er igangsatt og videreføres i 2023. Det er også bevilget ekstra midler til tiltak for å bedre boforholdene i soldatkaserner og befalskvarter. Alle prosjekter og vedlikeholdstiltak, som følge av ekstratildelingene, er koordinert med Forsvarsbyggs ordinære investeringsvirksomhet og vedlikeholdsproduksjon.

Digitalisering av eiendomsinformasjon videreføres til og med 2024, hvor planen er at all eiendomsinformasjon skal være digitalisert. Digital informasjon om eiendom, bygg og anlegg gir oversikt over eksisterende bygningsmasse med tilhørende kapasiteter og gir grunnlag for å kunne utnytte arealene bedre.

Digitalisering

I 2022 har vi fortsatt arbeidet med vår digitale transformasjon. Vi har ferdigstilt implementeringen av M365, og vi ser allerede effekten gjennom lettere digital samhandling. Betydelig innsats i opplæring har ført til at prosjektet er en god modell for brukeradopsjon ved implementering av andre digitaliseringstiltak.

Oppdatering av Forsvarsbyggs digitale veikart har tydeliggjort sammenhenger mellom digitaliserings-

prosjekter og bidratt til bedre samhandling i arbeidet med vår digitale transformasjon. Smidig prosjektmetodikk er vesentlig for å øke gjennomføringsevnen og raskere gi verdi til brukere av våre digitale løsninger. Forsvarsbyggs konsept for tverrfaglige autonome team forventes å gi bedre digital endringskapasitet.

Det er utfordrende å opprettholde god gjennomførings- evne i digitaliseringsprosjekter særlig fordi det er stor konkurranse om spisskompetanse i markedet.

Sikkerhet og beredskap

I 2022 omorganiserte vi sentrale og regionale sikkerhetsledere og øvrige sikkerhetsressurser. Dette gjør at vi i enda større grad understøtter Forsvaret i sikkerhetsspørsmål og opprettholder et forsvarlig sikkerhetsnivå. Vi har i 2022 jobbet med en kompetanse- trapp for å øke kompetansen innen forebyggende sikkerhet. Kurs innen autorisasjon og verdivurdering inngår i kompetansetrappen og har ført til større bevissthet på disse temaene i virksomheten. Ytterligere kurs vil inngå i kompetansetrappen i 2023, noe vi forventer vil bidra til et økt sikkerhetsnivå. Forsvarsbygg har videreutviklet sitt operative planverk i 2022 for å ytterligere understøtte Forsvaret i fred, krise og krig.

Personvern og informasjonssikkerhet

Hensynet til personvern er også inkludert i prinsippene våre for informasjonsdeling. Personvernombudet i Forsvarsbygg opplever et jevnt tilfang av saker hvor virksomheten ønsker bistand til å avklare spørsmål om personvern. Personvern i Forsvarsbygg er blitt revidert av Forsvarsbygg internrevisjon høsten 2022. Revideringen har avdekket forbedringspunkter som vi er i gang med å implementere.

Informasjonssikkerhet er en sentral del av arbeidet med digitalisering. Vi er også aktive hos leverandører som skal ha godkjente informasjonssystemer. Den aktive deltakelsen gjør oss fremoverlent og nytenkende innen arbeidet med informasjonssikkerhet. Vi har i 2022 jobbet systematisk med godkjenning av graderte informasjonssystemer for å ivareta forsvarlig sikkerhetsnivå rundt våre informasjonssystemer. I 2023 vil vi gjøre disse plattformene enda tryggere.

Innsats mot arbeidslivskriminalitet

Forebygging og avdekking av arbeidslivskriminalitet og sosial dumping er ett av satsningsområdene i Forsvarsbyggs anskaffelsesstrategi for 2019–2023. For å styrke arbeidet med seriøsitet og etisk handel i våre vare- og tjenesteanskaffelser, besluttet Forsvarsbygg i 2022 å ansette to nye rådgivere med spesialistkompetanse innenfor disse fagområdene.

Forsvarsbygg har seriøsitetstiltak i kontraktene. Kravene er basert på anbefalingene fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring, Fellesforbundet, Byggenæringens landsforening og Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon. Etter innføringen av åpenhetsloven i 2022, har vi også tatt inn kontraktsvilkår om aktsomhetsvurderinger og rapportering om risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter i leverandørkjeden. Vi stiller blant annet krav til at lønns- og arbeidsvilkår for alle arbeidstakere skal være i henhold til landsdekkende tariff for den aktuelle bransjen. Avvik kan kun være til fordel for arbeidstakeren. Videre stiller vi krav til maksimalt to ledd underentreprenører, bruk av faste ansatte, faglærte håndverkere og lærlinger, medlemskap i StartBANK, innlevering av skattefullmakt og rapportering til Brukerdialog Utland for hele kontraktkjeden der det er relevant. Leverandøren er forpliktet til å dokumentere at kravene er innfridd og skal kunne fremlegge dokumentasjonen på forespørsel. Kontraktkravene gir Forsvarsbygg muligheten til å kontrollere at regelverket etterleves, og sanksjonere ved avvik. Dette betyr blant annet å kontrollere rett utbetaling av lønn til arbeidstakerne, forsvarlige arbeidstidsordninger, innbetaling av skatter og avgifter og bruk av kvalifiserte arbeidstakere med relevant opplæring.

En del av den regelmessige oppfølgingen av bygge- og anleggsprosjektene baserer seg på egenrapportering fra entreprenører om lønns- og arbeidsvilkår i deres leverandørkjeder. For å effektivisere denne oppfølgingen, besluttet Forsvarsbygg i 2022 å anskaffe HMSREG, et system for registrering av opplysninger om leverandører og deres mannskap. Formålet er å legge til rette for mer systematisk oppfølging som effektivt luker ut useriøse og ukvalifiserte aktører.

Forsvarsbygg har i flere år samarbeidet med Skatteetaten for å forsterke innsatsen mot arbeidslivskriminalitet. Hensikten er å styrke kunnskapen om skatte- og avgiftskriminalitet, utveksle opplysninger mellom etatene og gjennomføre kontroll av Forsvarsbyggs leverandørkjeder. I 2022 ble det gjennomført fem uanmeldte kontroller på fire lokasjoner som avdekket konkrete avvik og forbedringsområder. Forsvarsbygg følger nå opp avvikene. I tillegg gjør vi rutinemessige vurderinger av opplysninger om skatter og avgifter og leverandørenes økonomiske situasjon. I 2022 inndrev Forsvarsbygg om lag 12 millioner kroner gjennom å påvirke leverandørene til å innbetale restanser, for eksempel ved å hindre adgang til byggeplass før dokumentasjon på innbetaling foreligger.

Forsvarsbygg er støttemedlem i Fair Play bygg, en ideell organisasjon som jobber for en seriøs bygg- og anleggsbransje. Forsvarsbygg følger aktivt opp tips fra Fair Play og bidrar regelmessig med kunnskaps- og erfaringsdeling. Vi deltar også i et samarbeidsforum med andre offentlige byggherreorganisasjoner, noe som bidrar til kontinuerlig forbedring av kontraktskrav og interne prosedyrer.

5

KAPITTEL 5

Framtidsutsikter

Forsvarssektorens langsiktige måloppnåelse forutsetter at Forsvarsbygg utvikler bærekraftige og kosteffektive leveranser som understøtter forsvarssektorens behov.

R1

Resultatmål 1

ET BEREDSKAPSKLART FORSVARSBYGG

Funksjonelle eiendommer, bygg og anlegg er et av premissene for Forsvarets operative evne og beredskap. Forsvarsbygg skal til en hver tid være beredskapsklart i tråd med kravene i forsvarssektorens instruksjer og retningslinjer.

I de resterende to årene av langtidsperioden vil fortsette utviklingen av eget operativt planverk gjennom øvelser med de øvrige aktørene i forsvarssektoren. Dette gjelder særlig øvelsene Joint Viking 23, Nordic Response 24 og Polaris Gram, som vil være læringsarenaer for planlegging av fremtidige øvelser.

Forsvarsbygg skal styrke beredskapskompetansen og beredskapskulturen i organisasjonen og sørge for at prioritert eiendom, bygg og anlegg har en tilstand som understøtter beredskapsevnen. Vi vil styrke tilgangen på kritisk personell ved å etablere en styrkestruktur og dekke behov for materiell gjennom forhåndsrekvirering. Felles planer med Forsvaret, samarbeid med sivile aktører og sivile kapasiteter skal styrkes for å understøtte beredskaps- og totalforsvarevnen.

FORSVARET er ansvarlig for å bygge, trene og lede militære styrker og bistå samfunnet i krise og krig

Eiendom, bygg og anlegg er én av fire ressurser som bidrar til forsvaret av Norge. Vi forvalter forsvarssektorens eiendommer og infrastruktur.

FORSVARETS FORSKNINGS-
INSTITUTT leverer forskning og
utvikling for forsvarssektoren

FORSVARSMATERIELL har ansvar
for materiellforvaltning og materiell-
investeringer i forsvarssektoren

R2

Resultatmål 2

FREMSKAFFELSE AV BÆREKRAFTIG EIENDOM, BYGG OG ANLEGG

Fremskaffelse av bærekraftig eiendom, bygg og anlegg skal understøtte videreutviklingen av basestrukturen for Forsvarets kapasiteter. For Luftforsvaret er fremskutt base for kampfly etablert på Evenes, men det vil fortsatt pågå et arbeid for å fullføre komplette og permanente fasiliteter for nye maritime patruljefly. I tillegg vil vi jobbe med å fornye og videreutvikle eksisterende kapasiteter på Ørland. De største fremskaffelsene vil være knyttet til hovedbasen for maritime patruljefly på Evenes og til etablering av nye sensorer for militær luftromsovervåking. For Sjøforsvaret skal vi videre utvikle Haakonsvern orlogsstasjon for ubåtvåpenet og Ramsund orlogsstasjon som Sjøforsvarets base i nord. Fremskaffelse av eiendom, bygg og anlegg til Finnmark landforsvar og videreutviklingen av basestrukturen i indre Troms, vil være hovedinnsatsen overfor Hæren i langtidsperioden. I tillegg vil vi gjøre vesentlige investeringer for å forberede mottak av allierte styrker.

Forsvarssektoren arbeider med å konkretisere og kvalitetssikre tiltakene som skal bidra til realisering av vedtatt strukturutvikling. Sentrale investeringer i nye strukturutviklingstiltak er fremdeles i planfasen. Forsvarsbygg vil prioritere arbeidet med beslutningsunderlag for fremskaffelse av eiendom, bygg og anlegg for nye investeringsprosjekter.

Bygg- og anleggsnæringen har et vesentlig klimavtrykk. Forsvarssektoren har en ambisjon om å redusere energiforbruk og klimagassutslipp fra eiendom, bygg og anlegg, transport og operativ virksomhet. Som en stor bestiller må Forsvarsbygg bidra til at fremskaffelse av eiendom, bygg og anlegg skjer på en bærekraftig måte og at nye EBA-kapasiteter har energieffektive løsninger. Forsvarsbygg skal øke

byggenes fleksibilitet og mobilitet, slik at levetiden forlenges. Vi skal etterspørre innovasjon og vekte gode miljøløsninger positivt i anskaffelsene våre. Vi skal også tilby oppdragsgiver og prosjekteier en vurdering av klimaavtrykk som del av beslutningsunderlagene for investeringer i fornyelse og fremskaffelse av nye bygg og anlegg.

Forsvarsbygg skal bidra til å hente ut gevinster i utredning, beslutningsløp og gjennomføring av prosjekter for fremskaffelse og fornyelse av eiendom, bygg og anlegg, som en del av forsvarssektorens program for modernisering og effektivisering. Vi skal oppnå gevinstene gjennom innføring av en prosjektmodell som tilpasses ulike kategorier av investeringsprosjekter, gjenbruk og standardisering, flyt i prosjektgjennomføring og digitalisering.

R3

Resultatmål 3

MÅLRETTET OG GOD FORVALTNING AV FORSVARSSEKTORENS EBA

Forsvarsbygg skal sikre at forsvarssektorens eiendomsportefølje er bærekraftig og kostnadseffektiv. I god dialog med etatene, gjennomfører vi langsiktig verdibevarende forvaltning av eiendomsporteføljen.

Vi ivaretar bruksverdi, økonomisk verdi og verneverdi. Målet er at all ressursbruk skal skape funksjonell eiendom, bygg og anlegg som tilfredsstiller forsvarssektorens behov og sikrer best mulig totaløkonomi. Samhandling mellom etatene er avgjørende for å lykkes med dette. En utfordring er å møte behovene i en sektor som stadig er i utvikling med en aldrende eiendomsportefølje. Forsvarsbygg må forstå Forsvarets behov, tilpasse egen organisasjon, øke innovasjonstakten og fortsette arbeidet med digitalisering for å bli en mer effektiv forvalter.

Forsvarssektoren står overfor betydelige krav til gevinstrealisering i tiden fremover. Eiendom, bygg og anlegg er et viktig gevinstområde. Her er vår innsats for reduksjon av energiforbruk et vesentlig bidrag gjennom tekniske tiltak og holdningsskapende arbeid i sektoren. Støtte med nødvendig infrastruktur til allierte som øver og trener i Norge er også et prioritert område fremover. Satsing på boforhold er av stor betydning for å bidra til motivert mannskap og befall. Tiltakene vi gjennomfører prioriteres i dialog med Forsvaret. Vi skal fortsatt støtte Forsvaret med utrangering av overflødig eiendom, bygg og anlegg for å redusere driftskostnader og bidra til at forsvarssektorens inntekter kan økes gjennom salg.

En utfordring er å møte behovene i en sektor som stadig er i utvikling med en aldrende eiendomsportefølje.

R4

Resultatmål 4

PROFESJONELL OG HELHETLIG RÅDGIVNING

Profesjonell og helhetlig rådgivning skal gi økt kvalitet i Forsvarsbyggs leveranser. Våre råd skal være basert på god innsikt om forsvarssektoren, eiendomsbransjen og vårt samfunnsansvar. Dette inkluderer kunnskap om sikkerhets- og forsvarspolitiske mål samt nasjonalt og alliert planverk. Ambisjonen er at rådene våre skal være helhetlige og se frem-skaffelse, verdibevaring, drift og utrangering/avhending i sammenheng. En helhetlig tilnærming er avgjørende for å finne gode løsninger som ivaretar Forsvarets behov, bidrar til å effektivisere eiendomsporteføljen og optimaliserer fremtidig drift. I tillegg skal vi ivareta miljø- og samfunnsmessige konsekvenser av Forsvarets virksomhet innenfor vårt ansvarsområde. Forsvarsbygg skal være en rådgiver som samarbeider med og utfordrer bruker i valg av EBA-løsninger. Dette skal vi gjøre gjennom krav til nøkternhet, effektivitet og fleksibilitet samtidig som vi ivaretar eierperspektivet. Strategiske råd innenfor eiendom, bygg og anlegg må derfor ta hensyn til innsatsfaktorene personell, materiell og IKT.

Planlegging og fremskaffelse av eiendom, bygg og anlegg til nasjonal styrkeoppbygging, alliert mottak, trening og øving må tilpasses endringene i den sikkerhetspolitiske situasjonen. Forsvarssektorens klima- og miljøstrategi setter en tydelig ambisjon og retning for vår rådgivning, slik at vi kan bidra til å redusere forsvarssektorens klimaavtrykk.

Forsvarsbygg vil i årene fremover jobbe for å videreutvikle profesjonaliteten i rådgivningen. Rådene våre skal være basert på analyser, mulighetsstudier og helhetlige planer.

Vi skal fra tidlig fase benytte våre interne spesialistmiljøer innen miljø, anskaffelser og nasjonalt kompetansesenter for sikring av bygg, forebyggende sikkerhet, eiendomsjuridiske områder samt kulturminner. Dette gjelder i både eksterne og interne prosesser. Det er her handlingsrommet for gode løsninger er størst. Dialogen med leverandørmarkedet skal styrkes for å utnytte kompetanse og innovative løsninger fra eksterne miljøer. Forsvarsbygg vil fortsette arbeidet med å involvere små- og mellomstore leverandører innenfor drift- og investeringsanskaffelser for å øke konkurransen og muligheten for i større grad å benytte lokale og regionale tilbydere.

Forsvarsbygg bruker oppdragsevalueringer og muntlige tilbakemeldinger i arbeidet for å videreutvikle vår rolle som forsvarssektorens EBA-faglige rådgiver og øke kvaliteten i rådgivingstjenestene våre.

6

KAPITTEL 6

Årsregnskap

Forsvarsbygg avlegger regnskap etter to finansielle rammeverk:

Kontantregnskap etter statsregnskapets bestemmelser og periodisert virksomhetsregnskap i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Ledelseskommmentar til årsregnskapet

Formål

Forsvarsbygg ble opprettet i 2002 og er underlagt Forsvarsdepartementet. Forsvarsbyggs samfunnsoppdrag er planlegging, anskaffelse, drift og avhending av forsvarssektorens eiendommer, bygg og anlegg (EBA) slik at Forsvaret kan gjøre jobben sin i fredstid, krise og krig. I tillegg forvalter Forsvarsbygg militære festninger med formål å skape nytt liv på historisk grunn. Årsregnskapet utgjør del 6 i årsrapporten til Forsvarsbygg.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet (R-115) og krav fra Forsvarsdepartementet i instruks om økonomistyring.

Forsvarsbygg avlegger regnskap etter to finansielle rammeverk, kontantregnskap etter statsregnskapets bestemmelser og periodisert virksomhetsregnskap i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Regnskapet gir et dekkende bilde av Forsvarsbyggs disponible bevilgninger, regnskapsførte inntekter, utgifter, eiendeler og gjeld.

Resultat etter SRS

Etter innføring av SRS 10, vil resultatet av periodens aktiviteter alltid være null ettersom netto resultat av Forsvarsbyggs transaksjonsbaserte inntekter reduserer den årlige inntektsføringen av bevilgning. Årets resultat av transaksjonsbaserte inntekter, hovedsakelig avhending av fast eiendom og resultat fra eiendomsdriften, utgjorde 212 millioner kroner og er fratrukket årets inntektsføring av bevilgning.

Vurdering av bevilgningsregnskapet

Forsvarsbyggs samlede bevilgninger til drift og investeringer i 2022 var 10,47 milliarder kroner. Totalt er 92 prosent av tilgjengelig ramme benyttet i driftsåret og gir samlet sett et mindreforbruk på 679 millioner kroner.

Totalt viser kapittel 1710 post 01 en mindreutgift på 624 millioner kroner mens kapittel 4710 post 01 viser en mindreinntekt på 177 millioner kroner. Samlet gir det et netto mindreforbruk på 447 millioner kroner. Mindreutgiften på kapittel 1710 post 01 skyldes i hovedsak lavere oppdragsmengde og forskyvninger i brukerstyrte prosjekter og graderte prosjekter samt mindreutgifter knyttet til forsyning. I tillegg er det mindreutgifter knyttet til flere øremerkede bevilgninger som skyldes forsinket fremdrift. Disse vil bli videreført i 2023. Mindreinntekten på kapittel 4710 post 01 skyldes i hovedsak lavere inntekt enn ramme på tilleggstjenester og brukerstyrte prosjekter i samsvar med lavere oppdragsmengde avklart med brukerne. Det er også lavere inntekt på Nato Security Investment Programme grunnet justert fremdrift i flere prosjekter samt forskjøvet sluttoppgjør til 2023.

For kapittel 1710 post 47 er det et totalt mindreforbruk på 230 millioner kroner, noe som er 7 prosent av tildelt ramme. Kapittel 4710 post 47, salg av eiendom, bygg og anlegg viser en merinntekt på 2 millioner kroner, hvor inntektskravet var 126 millioner kroner. Samlet gir dette et netto mindreforbruk på 232 millioner kroner. Mindreutgiften på kapittel 1710 post 47 skyldes i hovedsak forsinket fremdrift i prosjekter. Merinntekten på kapittel 4710 post 47 skyldes salg av boliger over takst i 2022.

Netto mindreforbruk på 679 millioner kroner vil bli søkt overført til 2023.

Mellomværende

Mellomværende med statskassen utgjorde per 31.12.2022 totalt 76,9 millioner kroner og består i hovedsak av fordringer knyttet til skyldig skattetrekk og offentlige avgifter samt avsatt pensjonspremie til SPK. Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke eiendels- og gjeldsposter mellomværende består av.

Hendelser etter balansedagen

Festningen restaurant på Akershus festning ble total-skadet i brann 4. februar 2023. Bygget ble oppført i 1863 som fengsel og ble senere brukt som laboratorie-kjøkken. Det er et viktig kulturminne og bygningens eksteriør er fredet. Bygget har en bokført verdi på 3,2 millioner kroner som vil bli nedskrevet i 2023.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter regn-skapet for Forsvarsbygg. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per dags dato, men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2023. Beretningen vil bli publisert på forsvarsdepartementets hjemme-side så snart dokumentet er offentlig.

Oslo, 6. mars 2023

Svein Thorbjørn Thoresen,
direktør Forsvarsbygg

Prinsippnote til årsregnskapet – prinsipper for oppstilling av bevilgningsrapportering og artskontorapportering

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (bestemmelsene). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2022 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret (ettårsprinsippet).
- b) Regnskapet inneholder alle utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp.

Oppstillingene av bevilgnings- og artskonto-rapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkonto-ordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten

har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen *samlet tildeling* viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorapporteringen

Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke rapportert som en inntekt til statsregnskapet og derfor ikke vist som inntekt i artskontorapporteringen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering

TALL I 1 000 KRONER

Utgifts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2022	Merutgift (-) og mindreutgift
1710	Forsvarsbygg og nybygg og anlegg	01	Driftsutgifter, kan overføres	A	7 058 545	6 435 037	623 508
1710	Forsvarsbygg og nybygg og anlegg	47	Nybygg og nyanlegg, kan overføres	A	3 411 539	3 181 231	230 308
Sum utgiftsført					10 470 084	9 616 268	

Inntekts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2022	Merinntekt og mindre- inntekt (-)
4710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	01		A	5 747 313	5 570 627	-176 686
4710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	47		A	125 910	127 868	1 958
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift			123 008	
Sum utgiftsført					5 873 223	5 821 503	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

3 794 765

Kapitalkontoer

60079501	Norges Bank KK /innbetalinger				6 079 639	
60079502	Norges Bank KK/utbetalinger				-9 834 018	
724090	Endring i mellomværende med statskassen				-40 386	
Sum rapportert						-

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12.)

Konto	Tekst	2022	2021	Endring
724090	Mellomværende med statskassen	-76 854	-36 468	-40 386

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter (gjelder både for utgiftskapitler og inntektskapitler).
Se note B *Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år* for nærmere forklaring.

Note A

Forklaring av samlet tildeling utgifter

TALL I 1 000 KRONER

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
1710 01	315 350	6 743 195	7 058 545
1710 47	26 167	3 385 372	3 411 539
4710 01		5 747 313	5 747 313
4710 47		125 910	125 910

NOTE B

Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

TALL I 1 000 KRONER

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belasnings- fullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belasnings- fullmakter	Merinntekter/ mindre- inntekter(-) iht. merinntekts- fullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp*	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
1710 01/ 4710 01	«kan overføres»	623 508		623 508	-176 686			446 822	12 630 761	446 822
1710 47/ 4710 47	«kan overføres»	230 308		230 308	1 958			232 266	7 076 625	232 266

* Maksimalt beløp som kan overføres er sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Oppstilling av artskontorrapporteringen

	31.12.2022	31.12.2021
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	11 539	19 145
Salgs- og leieinnbetalinger	5 578 458	4 940 301
Andre innbetalinger	195 638	214 025
Sum innbetalinger fra drift	5 785 635	5 173 470
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn	1 212 712	1 296 363
Andre utbetalinger til drift	5 263 185	4 182 365
Sum utbetalinger til drift	6 475 897	5 478 729
Netto rapporterte driftsutgifter	690 261	305 259
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetaling av finansinntekter	83	342
Sum investerings- og finansinntekter	83	342
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetaling til investeringer	3 227 004	3 655 600
Utbetaling av finansutgifter	590	836
Sum investerings- og finansutgifter	3 227 594	3 656 436
Netto rapporterte investering- og finansutgifter	3 227 511	3 656 094
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler		
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	123 008	137 851
Netto rapporterte utgifter på felleskapitler	-123 008	-137 851
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	3 794 765	3 823 502
Oversikt over mellomværende med statskassen		
<i>Eiendeler og gjeld</i>	31.12.2022	31.12.2021
Fordringer på ansatte	11	33
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-51 930	-47 326
Skyldige offentlige avgifter	11 325	10 826
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse	-36 260	-
Sum mellomværende med statskassen	-76 854	-36 468

Regnskapsprinsipper

Virksomhetsregnskapet er avlagt i henhold til de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Transaksjonsbaserte inntekter

Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet hvor overføring av risiko og kontroll er overført til kjøper. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Bruttobudsjetterte virksomheter har en forenklet praktisering av prinsippet om motsatt sammenstilling ved at inntekt fra bevilgninger beregnes som differansen mellom periodens totale kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultatet av periodens aktiviteter blir null.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt. Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er forbrukt.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK).

Virksomheten resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Fra 2022 har SPK lagt om pensjonspremiemodellen for statlige virksomheter. Fra 1. januar 2022 betaler virksomheten en virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiverandel som del av pensjonspremien. At premien er virksomhetsspesifikk, betyr at den beregnes ut fra den enkelte virksomhets forhold, ikke for grupper av virksomheter samlet. At den er hendelsesbasert, betyr at den tar hensyn til de faktiske hendelser i medlemsbestanden i virksomheten slik at premiereserven er ajour i forhold til medlemmets opptjening. Medlemsandelen på to prosent av lønnsgrunnlaget er uendret.

Leieavtaler

Virksomheten har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varig menes utnyttbar levetid på tre år eller mer. Med betydelig menes enkeltstående anskaffelser med anskaffelseskost på kr 50 000 eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Kontorinventar og datamaskiner, PCer, servere m.m. med utnyttbar levetid på tre år eller mer, er balanseført som egne grupper. Anleggsmidler nedskrives til virkelig verdi ved en eventuell bruksendring dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Bygg og anlegg

Ved første gangs balanseføring verdsettes bygg og anlegg til anskaffelseskost. Bygg og anlegg avskrives lineært over forventet levetid. Etterfølgende kostnader legges til driftsmidlets balanseførte verdi, eller balanseføres separat, når det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler tilknyttet kostnaden vil tilflyte

Forsvarsbygg og kostnaden kan måles pålitelig. Øvrige vedlikeholdskostnader resultatføres i den perioden de påløper.

Når et bygg eller anlegg besluttes solgt, blir det foretatt en nedskrivning dersom forventet netto salgsverdi er lavere enn bokført verdi.

NATO-finansierte bygg og anlegg

NATO-finansierte bygg og anlegg behandles på samme måte som øvrige bygg og anlegg.

Tomter

Tomter balanseføres til anskaffelseskost og avskrives ikke.

Anlegg under utførelse

Prosjekter som representerer anlegg under utførelse balanseføres til verdien av bokført produksjon for igangsatte investeringer i bygg og anlegg. Inntektsføringen blir gjort i takt med at kostnadene påløper. Det blir ikke gjort nedskrivninger for risiko for tap da prosjektene er fullfinansiert av staten.

Infrastruktur

Infrastruktur balanseføres til kostpris på tidspunkt for anskaffelse og registreres særskilt på anleggsnummer. Infrastruktur avskrives lineært over forventet levetid og vurderes årlig for nedskrivningsbehov.

Andre anleggsmidler

Øvrige anleggsmidler verdsettes til anskaffelseskost og avskrives over anleggsmidlets forventede levetid. Kostnader forbundet med normalt vedlikehold og reparasjoner blir kostnadsført i den perioden de påløper. Kostnader ved større utskiftninger og fornyelser som øker driftsmidlenes levetid vesentlig, balanseføres.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld og fremgår av regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen. Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Virksomheten tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

Resultatregnskap

TALL I 1 000 KRONER	Note	31.12.2022	31.12.2021
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	2 035 503	1 394 246
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	11 539	19 145
Salgs- og leieinntekter	1	5 477 233	5 093 004
Andre driftsinntekter	1	132 282	193 742
Sum driftsinntekter		7 656 557	6 700 136
Driftskostnader			
Varekostnader		4 891 517	4 046 778
Lønnskostnader	2	929 643	993 522
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	1 331 343	1 331 343
Nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	79 364	-
Andre driftskostnader	5	423 654	327 966
Sum driftskostnader		7 655 521	6 699 609
Driftsresultat		1 036	527
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	73	307
Finanskostnader	6	1 109	834
Sum finansinntekter og finanskostnader		-1 036	-527
Resultat av periodens aktiviteter		-	-
Avregninger og disponeringer			
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	54 024 881	52 167 213
Sum avregninger og disponeringer		54 024 881	52 167 213

Balanse

TALL I 1 000 KRONER	Note	31.12.2022	31.12.2021
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
<i>I Immaterielle eiendeler</i>			
Programvare og lignende rettigheter	3	17 479	14 527
Sum immaterielle eiendeler		17 479	14 527
<i>II Varige driftsmidler</i>			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	4	41 155 728	39 354 068
Maskiner og transportmidler	4	40 746	22 691
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	36 242	35 177
Anlegg under utførelse	4	10 087 848	9 793 149
Infrastruktureiendeler	4	3 220 225	3 305 463
Sum varige driftsmidler		54 540 788	52 510 548
<i>III Finansielle anleggsmidler</i>			
Sum anleggsmidler		54 558 267	52 525 075
B. Omløpsmidler			
<i>I Beholdninger av varer og driftsmateriell</i>			
<i>II Fordringer</i>			
Kundefordringer	8	160 436	149 484
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	11	492 931	550 580
Andre fordringer	9	106 799	121 979
Sum fordringer		760 165	822 043
<i>III Bankinnskudd, kontanter og lignende</i>			
Sum omløpsmidler		760 165	822 043
Sum eiendeler		55 318 432	53 347 117

Balanse

TALL I 1 000 KRONER	Note	31.12.2022	31.12.2021
STATENS KAPITAL OG GJELD			
C. Statens kapital			
<i>I Virksomhetskapital</i>			
<i>II Avregninger</i>			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	54 024 881	52 167 213
Sum avregninger		54 024 881	52 167 213
Sum statens kapital		54 024 881	52 167 213
D. Gjeld			
<i>I Avsetning for langsiktige forpliktelser</i>			
<i>II Annen langsiktig gjeld</i>			
<i>III Kortsiktig gjeld</i>			
Leverandørgjeld	12	750 091	746 269
Skyldig skattetrekk		51 930	47 384
Skyldige offentlige avgifter		12 741	12 047
Avsatte feriepenger		111 003	106 524
Mottatt forskuddsbetaling	11	125 114	43 026
Annen kortsiktig gjeld	10	242 673	224 655
Sum kortsiktig gjeld		1 293 551	1 179 904
Sum gjeld		1 293 551	1 179 904
Sum statens kapital og gjeld		55 318 432	53 347 117

Note 1

Driftsinntekter

TALL I 1 000 KRONER	31.12.2022	31.12.2021
Inntekt fra bevilgninger		
Inntekt fra bevilgninger	2 247 829	1 605 579
-Netto resultat avhending drifts- og transaksjonsbaserte inntekter *	-212 326	-211 333
Sum inntekt fra bevilgninger	2 035 503	1 394 246
Inntekt fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra Enova	11 539	19 145
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	11 539	19 145
Salgs- og leieinntekter		
Salgsinntekter	3 738 709	3 393 191
Leieinntekter fast eiendom	1 738 524	1 699 813
Sum salgs- og leieinntekter	5 477 233	5 093 004
Andre driftsinntekter		
Gevinst ved avgang anleggsmidler	132 282	193 742
Sum andre driftsinntekter	132 282	193 742
Sum driftsinntekter	7 656 557	6 700 136

* Etter de statlige regnskapsstandardene beregnes inntekt fra bevilgninger for bruttobudsjetterte virksomheter som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. Konsekvensen er at resultatet av periodens aktiviteter går i null. For informasjon om mottatte bevilgninger, se oppstilling av bevilgningsrapportering.

Note 2

Lønnskostnader

TALL I 1 000 KRONER	31.12.2022	31.12.2021
Lønn	883 595	854 950
Overtid	65 467	56 811
Avgangsstimulerende tiltak	532	2 292
Feriepenger	116 064	112 152
Arbeidsgiveravgift	123 303	138 092
Pensjonskostnader *	53 333	154 757
Lønn balanseført ved egenutvikling av anleggsmidler **	-292 979	-304 856
Sykepenger og andre refusjoner	-35 039	-34 250
Andre ytelser	15 368	13 574
Sum lønnskostnader	929 643	993 522

Antall årsverk:	1 366	1 395
------------------------	--------------	--------------

* Premiesatsen for arbeidsgiverandelen utgjorde i 2022 8,8 prosent (arbeidsgiverandel av pensjonspremien/pensjonsgrunnlaget i 2022 rapportert til SPK). Bokført pensjonskostnad er redusert med 29,1 millioner kroner på grunn av tilbakebetaling av solvenspremie fra 2020. For regnskapsåret 2021 benyttet virksomheten en virksomhetsspesifikk premiesats for arbeidsgiverandelen ved betaling av pensjonspremie til SPK, den var for 2021 12,7 prosent. Bokført pensjonskostnad er økt med 37,5 millioner kroner på grunn av etterfakturering av solvenspremie fra 2019.

	31.12.2022	31.12.2021
Årets påløpte pensjonskostnad	82 465	117 272
Pensjonsgrunnlag	937 267	921 660
Premiesats	8,8 %	12,7 %
Solvenspremie	-29 132	37 458
Faktisk bokført pensjonskostnad	53 333	154 757

Se også omtale av regnskapsføring av pensjoner i prinsippnoten.

** Inneholder lønn og sosiale kostnader (feriepenger, arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader).

Note 3

Immaterielle eiendeler

	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	Sum
<i>Anskaffelseskost 01.01.2022</i>	65 799	-	65 799
Tilgang i 2022	7 903	-	7 903
Avgang anskaffelseskost i 2022 (-)	-	-	-
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i 2022	-	-	-
<i>Anskaffelseskost 31.12.2022</i>	73 702	-	73 702
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.2022	-	-	-
Nedskrivninger i 2022	-	-	-
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2022	51 272	-	51 272
Ordinære avskrivninger i 2022	4 951	-	4 951
Akkumulerte avskrivninger avgang i 2022 (-)	-	-	-
Balanseført verdi 31.12.2022	17 479	-	17 479

Note 4

Varige driftsmidler

	Tomter	Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verkøy o.l.	Anlegg under utførelse	Infrastruktur-eiendeler	Sum
<i>Anskaffelseskost 01.01.2022</i>	2 085 864	54 351 303	83 089	149 916	9 793 149	4 269 674	70 732 994
Tilgang i 2022	1 351	3 235 231	27 731	13 557	3 470 814	7 552	6 756 236
Avgang stoppede prosjekter	-	-	-	-	-	-	-
Avgang anskaffelseskost i 2022	-	-416 897	-	-	-22 729	-	-439 626
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i 2022	-	-	-	-	-3 153 385	-	-3 153 385
<i>Anskaffelseskost 31.12.2022</i>	2 087 216	57 169 637	110 819	163 473	10 087 848	4 277 226	73 896 219
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.2022	15 081	22 811	-	-	-	41	37 933
Nedskrivninger i 2022	-	79 364	-	-	-	-	79 364
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2022	-	17 045 207	60 398	114 738	-	964 170	18 184 513
Ordinære avskrivninger i 2022	-	1 211 125	9 676	12 493	-	93 098	1 326 392
Akkumulerte avskrivninger avgang i 2022	-	-114 044	-	-	-	-	-114 044
Balanseført verdi 31.12.2022	2 072 134	39 083 902	40 746	36 242	10 087 848	3 219 916	54 540 788

Avskrivningssatser (levetider)	Ingen avskrivning	10-60 år dekomponert lineært	3-15 år lineært	3-15 år lineært	Ingen avskrivning	Virksomhets-spesifikt	Sum
Avhendelse av varige driftsmidler i 2022:							
Salgssum ved avgang anleggsmidler	3 013	215 945					218 958
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	-	-137 759					-137 759
= Regnskapsmessig gevinst/tap	3 013	78 186	-	-	-	-	81 199

Note 5

Andre driftskostnader

	31.12.2022	31.12.2021
Husleie	41 799	39 482
Vedlikehold egne bygg og anlegg	6 037	10 444
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	259	1 513
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	34 699	29 866
Leie av maskiner, inventar og lignende	104 176	95 036
Mindre utstyrsanskaffelser	31 122	28 029
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	1 726	1 535
Kjøp av konsulent tjenester 1)	43 175	26 864
Kjøp av andre fremmede tjenester 2)	23 447	23 613
Reiser og diett	36 537	21 478
Tap ved avgang anleggsmidler m.v.	79 173	32 686
Øvrige driftskostnader	42 391	42 751
Andre driftskostnader balanseført som eiendom under utførelse	-20 890	-25 329
Sum andre driftskostnader	423 654	327 966

1) Kjøp av konsulent tjenester

Konsulent tjenester innen økonomi, revisjon og juss	829	127
Konsulent tjenester til utvikling av programvare, IKT løsninger mv.	18 320	19 004
Konsulent tjenester til organisasjonsutvikling, kommunikasjonsrådgivning mv.	15 624	4 278
Andre konsulent tjenester	2 178	3 387
Kjøp av rådgivningstjenester, HR	1 052	686
Periodisering rådgivningstjenester	5 174	-618
Sum kjøp konsulent tjenester	43 175	26 864

2) Kjøp av andre fremmede tjenester

Innleie av vikarer	11 110	13 683
Kjøp av tjenester til løpende driftsoppgaver, IKT	6 027	4 723
Kjøp av andre fremmede tjenester	6 310	5 208
Sum kjøp andre fremmede tjenester	23 447	23 613

Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler

Gjenværende varighet	Type eiendel					Sum
	Immaterielle eiendeler	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	Infrastruktur-eiendeler	
Varighet inntil 1 år		479	15 354	18 572		34 405
Varighet 1-5 år		34 862	31 173	37 706		103 741
Varighet over 5 år		6 458				6 458
Kostnadsført leiebetalings for perioden	-	41 799	46 527	56 278	-	144 604

Note 6

Finansinntekter og finanskostnader

Finansinntekter	31.12.2022	31.12.2021
Renteinntekter	67	298
Valutagevinst (agio)	6	9
Sum finansinntekter	73	307
Finanskostnader		
Rentekostnad*	1 109	834
Sum finanskostnader	1 109	834

* Forsinkelsesrenter på 530.000 kroner er påløpt i forbindelse med en pågående tvist knyttet til beregning av merverdiavgift.

Note 7A

Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

A) Forklaring til at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen (kongruensavvik)

	31.12.2022	31.12.2021	Endring*
Avregnet med statskassen i balansen	54 024 881	52 167 213	-1 857 668

Bakgrunnen for at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen for bruttobudsjetterte virksomheter, er at konsernkontoene i Norges Bank inngår som en del av avregnet med statskassen i balansen. I tillegg hensyntas enkelte transaksjoner som ikke er knyttet til virksomhetens drift og transaksjoner som ikke medfører ut- eller innbetaling. Nedenfor vises de ulike postene som er grunnen til at endring i avregnet med statskassen i balansen ikke er lik periodens resultat.

Endring i avregnet med statskassen

Konsernkontoer i Norges Bank

- Konsernkonto utbetaling	-9 834 018
+ Konsernkonto innbetaling	6 079 639
Netto trekk konsernkonto	-3 754 378
<i>Innbetalinger og utbetalinger som ikke inngår i virksomhetens drift (er gjennomstrømningsposter)</i>	
- Innbetaling innkrevingsvirksomhet og andre overføringer	-
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer	-
<i>Bokføringer som ikke går over bankkonto, men direkte mot avregning med statskassen</i>	
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991)	4 021 354
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)	-123 008
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)	-
<i>Andre avstemmingsposter</i>	
Spesifikasjon av andre avstemmingsposter	-2 001 636
<i>Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto</i>	-1 857 668
Resultat av periodens aktiviteter før avregning med statskassen	-
Sum endring i avregnet med statskassen	-1 857 668

* Sum endring i avregnet med statskassen skal stemme med periodens endring ovenfor.

Note 7B

Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2022	31.12.2021	Forskjell
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	
<i>Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler</i>			
Immaterielle eiendeler	17 479	-	17 479
Varige driftsmidler	54 540 788	-	54 540 788
Sum	54 558 267	-	54 558 267
<i>Finansielle anleggsmidler</i>			
Sum	-	-	-
<i>Omløpsmidler</i>			
Kundefordringer	160 436	-	160 436
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	492 931	-	492 931
Andre fordringer	106 799	11	106 788
Sum	760 165	11	760 154
<i>Langsiktige forpliktelser og gjeld</i>			
Sum	-	-	-
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Leverandørgjeld	-750 091	-	-750 091
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-51 930	-51 930	-
Skyldige offentlige avgifter	-12 741	11 325	-24 066
Avsatte feriepenger	-111 003	-	-111 003
Mottatt forskuddsbetaling	-125 114	-	-125 114
Annen kortsiktig gjeld	-242 673	-36 260	-206 413
Sum	-1 293 551	-76 865	-1 216 686
Sum	54 024 881	-76 854	54 101 735

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto eiendeler og gjeld.

Note 8

Kundefordringer

	31.12.2022	31.12.2021
Kundefordringer til pålydende	162 051	149 723
Avsatt til forventet tap	-1 614	-240
Sum kundefordringer	160 436	149 484

Fordeling av kundefordringer per 31.12.2022

	Ikke forfalt	0-10 dager	10-30 dager	30-60 dager	Over 60 dg	Ikke fordelte delbetalinger	Sum
Forsvarssektoren	86 828	4 113	12 316	6 265	15 208	-	124 730
Annen offentlig sektor	12 735	1 166	658	4 801	8 503	-	27 864
Øvrige	4 339	218	-14	1 301	3 479	133	9 456
Sum	103 903	5 498	12 961	12 366	27 190	133	162 051

Fordeling av kundefordringer pr. 31.12.2021

	Ikke forfalt	0-10 dager	10-30 dager	30-60 dager	Over 60 dg	Ikke fordelte delbetalinger	Sum
Forsvarssektoren	102 235	10 400	3 162	-172	8 086	-	123 711
Annen offentlig sektor	16 309	637	471	273	3 531	-	21 221
Øvrige	341	406	990	771	2 284	-	4 791
Sum	118 885	11 443	4 624	871	13 901	-	149 723

Det er lav kreditrisiko i sektoren og øvrig offentlig sektor, og avsetninger til forventet tap er knyttet til øvrige kunder hvor innkrevingsprosess er igangsatt.

Note 9

Andre kortsiktige fordringer

	31.12.2022	31.12.2021
Andre fordringer på ansatte	11	33
Forskuddsbetalt leie	6 407	2 382
Andre forskuddsbetalte kostnader	100 381	119 564
Sum andre fordringer	106 799	121 979

Note 10

Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2022	31.12.2021
Påløpte kostnader	703 542	633 981
Fakturaer på flyt klassifisert som leverandørgjeld *	-460 869	-466 300
Sum annen kortsiktig gjeld	242 673	224 655

* Fakturaer på flyt klassifiseres som leverandørgjeld og må sees i sammenheng med påløpte kostnader.

Note 11

Opptjente, ikke fakturerte inntekter / Mottatt forskuddsbetaling

	31.12.2022	31.12.2021
Opptjente, ikke fakturerte inntekter (fordring)		
Opptjent inntekt bevilgningsfinansierte investeringsprosjekter	334 088	382 647
Opptjent inntekt driftsbevilgning	19 027	12 945
Opptjent inntekt tilleggstenester	98 089	89 667
Opptjent inntekt husleie	17 086	5 987
Opptjent inntekt forsyning	13 126	52 661
Opptjent inntekt prosjekter innenfor sektoren	2 118	4 536
Opptjent inntekt prosjekter utenfor sektoren	9 396	2 137
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter	492 931	550 580
Mottatt forskuddsbetaling (gjeld)		
Forskuddsinnbetalt husleie	11 773	7 273
Forskuddsinnbetalt forsyning	70 867	3 506
Forskuddsinnbetaling oppdragsprosjekter	8 694	11 475
Løpende avregning mottatt inntekt for bolig og kvarter	17 801	14 146
Andre forskuddsbetalinger	15 979	6 626
Sum mottatt forskuddsbetaling	125 114	58 227

Note 12

Leverandørgjeld

	31.12.2022	31.12.2021
Leverandørgjeld innland	749 350	745 796
Leverandørgjeld utland	742	473
Sum leverandørgjeld	750 091	746 269

Fordeling av leverandørgjeld per 31.12.2022

	Ikke forfalt	0-10 dager	10-30 dager	30-60 dager	Over 60 dg	Sum
Leverandørgjeld innland	583 772	159 291	7 798	2 407	-3 918	749 350
Leverandørgjeld utland	775	-	-	-	-33	742
Sum	584 547	159 291	7 798	2 407	-3 952	750 091

Leverandørgjeld inneholder fakturaer på flyt. Ved uklarhet omkring disse fakturaene vil de ikke bli attestert og godkjent før man har kommet til enighet med leverandør. Av fakturaer på flyt, som totalt beløper seg til 460,9 millioner kroner, utgjør 87,6 millioner kroner omtvistede krav hvor virksomheten er i dialog med leverandør.

Fra regnskapsåret 2022 er disse bokført i balansen på konto 2403 mot konto 2963 åpne poster leverandørgjeld. I den utstrekning hele eller deler av disse fakturabeløpene er påløpte kostnader er de avsatt i regnskapet som påløpt kostnad, konto 2960 påløpte kostnader. Sammenligningstall for 2021 er omarbeidet.

FORSVARSBYGG

Besøksadresse

Grev Wedels plass 5
0151 Oslo

Postadresse

Postboks 405 Sentrum
0103 Oslo

Kontakt oss

+47 468 70 400
servicesenter@forsvarsbygg.no

forsvarsbygg.no